

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA VÝPOČETNÍ A DIDAKTICKÉ TECHNIKY

**SPECIFIKA APLIKACÍ PRO TABLETY URČENÝCH PRO
SENIORY**
BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Jan Topinka

Informatika se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: PhDr. Tomáš Přibáň, PhD.

Plzeň, 2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 1. dubna 2017

.....
vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

DĚKUJI VEDOUCÍMU BAKALÁŘSKÉ PRÁCE PHDR. TOMÁŠOVI PŘIBÁŇOVI, PH.D. ZA CENNÉ RADY, PŘIPOMÍNKY A VEDENÍ PŘI ZPRACOVÁNÍ TĚTO PRÁCE. PODĚKOVÁNÍ PATŘÍ TAKÉ MÉ RODINĚ, KTERÁ MI BYLA BĚHEM CELÉHO STUDIA OBROVSKOU OPOROU.

ZDE SE NACHÁZÍ ORIGINÁL ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK	2
ÚVOD	3
1 TEORETICKÁ ČÁST	5
1.1. STÁŘÍ.....	5
1.2. SENIOŘI A CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	6
1.3. SPECIFIKA VZDĚLÁVÁNÍ SENIORŮ.....	8
1.4. TABLET V RUKOU SENIORŮ	10
2 PRAKTICKÁ ČÁST	12
2.1. APLIKACE PRO TABLETY Z POHLEDU SENIORŮ	12
2.2. APLIKACE FOTOAPARÁT	13
2.3. APLIKACE POZNÁMKY.....	15
2.4. APLIKACE KALENDÁŘ.....	16
2.5. APLIKACE BUDÍK	18
2.6. APLIKACE EMAIL/ GMAIL.....	19
2.7. APLIKACE MAPY.....	21
2.8. APLIKACE ARCHIV ČT - IVYSÍLÁNÍ	22
2.9. APLIKACE INTERNETOVÝ PROHLÍŽEČ.....	24
2.10. APLIKACE ČTEČKA QR KÓDU.....	25
2.11. APLIKACE OSKAR SENIOR	27
2.12. APLIKACE PILULKU PŘIPOMENUTÍ	28
2.13. APLIKACE MAGNIFIER - LUPA.....	29
3 VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	31
3.1. METODOLOGIE VÝZKUMU	31
3.2. CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ	31
3.3. VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ	32
4 KRITÉRIA PRO TVORBU MOBILNÍCH APLIKACÍ PRO SENIORY	55
5 ZÁVĚR.....	59
6 RESUMÉ.....	61
7 SEZNAM LITERATURY	63
8 SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ A DIAGRAMŮ.....	64
9 PŘÍLOHY.....	I

SEZNAM ZKRATEK

U3V - Univerzita třetího věku Západočeské univerzity v Plzni

ICT - Informační a komunikační technologie

Úvod

“Stáří nemá být koncem života, ale jeho korunou.”

André Repond (1886 - 1973)

Stále rosteme a zrajeme v každém okamžiku života a máme možnost neustále hledat nové informace a zdokonalovat sami sebe (Klevetová, Dlabalová, 2008). Proto ani ve stáří není potřeba rezignovat na seznámení s technologiemi, které se neustále velmi dynamicky vyvíjejí, v různých kontextech zasahují do našich životů, schopnost jejich ovládnutí je důležitá pro naše plnohodnotné začlenění do života společnosti.

Většina seniorů v dnešní době aktivně využívá mobilní zařízení - chytré telefony i tablety. Vzhledem k tomu, že tato zařízení a používané aplikace většinou nepamatují na specifické potřeby seniorů, potýkají se senioři při jejich ovládnutí s celou řadou problémů.

Cílem této bakalářské práce je na základě teoretického studia, praktického testování vybraných aplikací při výuce na Univerzitě třetího věku ZČU a dotazníkového šetření určit hlavní zásady tvorby aplikací vhodných pro seniory.

Téma práce jsem si vybral vzhledem k tomu, že se vzděláváním seniorů v oblasti informačních a komunikačních technologií zabývám již několik let. Od roku 2014 vedu kurzy ovládnutí tabletu a počítače na Univerzitě třetího věku Západočeské univerzity v Plzni a v Domě digitálních dovedností v Plzni.

Teoretická část bakalářské práce se zabývá vymezením pojmu stáří a senior a problematikou celoživotního vzdělávání seniorů. Podrobněji jsou diskutována specifika vzdělávání seniorů v oblasti informačních a komunikačních technologií a otázky týkající se využití tabletu v každodenním životě z pohledu seniorů.

Praktická část bakalářské práce je rozdělena na tři podkapitoly. První část je věnována popisu a zhodnocení vybraných aplikací z pohledu ovládnutí a využitelnosti v

životě seniorů. Druhá část přináší výsledky dotazníkového šetření realizovaného na Univerzitě třetího věku Západočeské univerzity v Plzni s cílem zjistit, jakým způsobem senioři tablet využívají, jaké aplikace senioři znají a umí ovládat a s jakými problémy se při práci s tabletem potýkají. Třetí část shrnuje poznatky získané teoretickým studiem, dotazníkovým šetřením i praktickými zkušenostmi s výukou seniorů a přináší přehled kritérií, která by měli brát v úvahu vývojáři aplikací pro seniory.

1. TEORETICKÁ ČÁST

1.1. STÁŘÍ

Stáří je odrazem celého života - projevují se v něm dlouhodobě působící faktory ovlivňující psychiku člověka, jeho zdravotní stav, vnější podmínky jeho života apod. (Rabušic, 2004). Lidé stejného kalendářního věku se významně liší funkční zdatností a mírou dopadu stárnutí - tzv. involučních změn (Mühlpacher, 2004). Stárnutí je tedy proces značně individuální a senioři se liší ve výkonnosti, chuti či vůli k výkonu, v motivaci a také v zájmech a zálibách (Štikar, 2007). Změny postihují tělesné tkáně a orgány, avšak neprobíhají u každého jedince stejně, jsou determinovány genetickými dispozicemi a životním stylem (Klevetová, Dlabalová, 2008).

Existují různé typy vymezení stáří vzhledem k ostatním etapám života (třetí věk jako etapa následující po dětství a mládí a období dospělosti) a také různá pojetí vymezení dílčích úseků stáří. Například Příhoda (1972) rozlišuje senescenci - počínající, časné stáří (60 - 74 let), kmetství neboli senium (75 - 89 let) a patriarchium, dlouhověkost (90 a více let). Stejně rozdělení doporučuje i Světová zdravotnická organizace (World Health Organization). Mühlpacher (2004) uvádí členění často uplatňované v anglosaských zemích:

65 - 74 let - mladí senioři

75 - 84 let - staří senioři

85 a více let - velmi staří senioři.

V této bakalářské práci bylo realizováno výzkumné šetření na Univerzitě třetího věku Západočeské univerzity v Plzni, kam se mohou přihlásit osoby, které dosáhly věku potřebného pro přiznání starobního důchodu. Vzhledem k tomu, že některé ženy dosahují na starobní důchod již před šedesátým rokem, setkáváme se při vzdělávání seniorů i s osobami mladšími 60 let.

Ve stáří přibývá mnoho sociální změn a ztrát (viz. tabulka 1), které jsou seniory mnohdy obtížně přijímány (Klevetová, Dlabalová, 2008).

Změny	Ztráty
pracovní role	ztráta pracovního kolektivu a navyklých pracovních činností v závislosti na čase
role otec - matka - prázdné hnízdo	odchod dětí
společenská role - odchod do důchodu	sociální izolace
rozvod - nemoc - smrt partnera	osamělost vs. samota
bydlení - odchod do nemocnice, domova důchodců	soukromí, vlastní domov
snížení fyzických sil	Neschopnost, sebez péče, závislost na druhých
změna fyzického vzhledu	ochota něco nového si koupit, zkrášlit svůj obličej i tělo, jít do společnosti
smyslové funkce	okamžitá orientace a jednání

Tabulka 1 - Změny a ztráty ve stáří (Klevelandová, Dlabalová, 2008)

S rozvojem technologií od konce 90. let dvacátého století se společnost dynamicky mění a současní senioři navíc čelí mnoha komplikacím ve světě, který je v mnohém jiný, než byl v době jejich produktivního věku. Vzhledem k tomu je v dnešní době téměř nemožné žít plnohodnotný život bez trvalého učení a snahy o sociální začlenění. Pojem celoživotní vzdělávání nejlépe vyjadřuje zájem a potřebu jednotlivých lidí i celé společnosti, aby do pozdního věku senioři zůstali aktivní a hledali cestu, jak se stále učit nové věci.

1.2. SENIOŘI A CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání seniorům nabízí životní orientaci a osobní růst a počítá s jejich aktivitou (tj. nejsou vnímáni jako osoby "na odpočinku"). Ve spolupráci Univerzity v Lovani a Centra celoživotního vzdělávání na Svobodné univerzitě v Bruselu vznikla tzv. Charta práv a

svobod starších lidí, ve které je zdůrazněno, že generace starších se spolu s druhými a pro druhé učí, objevuje a inovuje tak, aby nepředstavovala jenom objekt pro pomoc, ale také zdroje, které lze rozvinout ve službě druhým.

Koncept celoživotního vzdělávání rozvíjel už Jan Amos Komenský ve svém díle Pampaedia z roku 1656 jako tzv. školu stáří, v níž se lidé mají učit moudře využívat výsledků své práce a správně prožívat zbytek svého života (Komenský, 1948).

Podle Komenského je stáří součástí života, proto je součástí školy a tato škola musí mít své učitele, předpisy, cíle a disciplínu. Pokrok v životě starých lidí je možný, ale musí dostat radu a podporu.

Vzděláváním seniorů se zabývá celá řada oborů - např. gerontagogika (gerontopedagogika), gerontodidaktika, andragogika a další. Postupně se konstituovaly tři hlavní proudy edukace seniorů (Čornaničová, 2002):

- edukačně - preventivní programy zaměřené na zdravé stárnutí (popularizace gerontologických poznatků)
- specializované sociálně - edukační aktivity v rezidenčních institucích pro seniory (např. aktivizační, rehabilitační a další terapeutické programy)
- edukace seniorů školského typu (např. univerzity třetího věku)

Z hlediska institucionálního se vzdělávání seniorů věnují (Špatenková, Smékalová, 2015):

- univerzity a akademie třetího věku
- seniorské kluby a centra seniorů
- instituce péče o seniory (domovy pro seniory)
- školy a další vzdělávací instituce
- sociální a profesionální asociace a společnosti.

Mezi témata, o které senioři projevují zvýšený zájem, patří vzdělávání v oblasti využívání informačních a komunikačních technologií, obsluha počítače, vyhledávání na internetu. S rozvojem mobilních zařízení se zvýšil i zájem seniorů o kurzy zaměřené na ovládání tabletu a jeho využití v běžném životě.

Vedle kurzů pro menší skupiny seniorů se senioři seznamují s technologiemi také formou individuálních konzultací s rodinnými příslušníky nebo také s lektorem ICT. Často

se setkáváme se seniory, kteří se vzdělávají samostudiem, k danému tématu či zařízení si hledají odbornou literaturu a zjišťují samostatně informace, případně si pomáhají navzájem ve dvojici nebo v malé skupině přátel.

1.3. SPECIFIKA VZDĚLÁVÁNÍ SENIORŮ

Pro vzdělávání seniorů je typické překonávání řady individuálních problémů seniorů s pamětí. Klevetová, Dlabalová, 2008 uvádí, že krátkodobá paměť je schopná pojmout maximálně 5 - 9 slov. Vše je také závislé na našem zájmu, na naší pozornosti. Informace získáváme sluchem, zrakem, čichem, chutí a také vnímáním vlastního těla, jeho pohybů při pohybu prostorem. Pro zapamatování je nutné slova nebo čísla mnohokrát opakovat. Pokud pro nás daná informace má velký význam, přesouvá se do paměti dlouhodobé. Dlouhodobá paměť se dělí na paměť sémantickou, procedurální a epizodickou. Sémantická paměť zahrnuje všeobecné znalosti o světě, schopnost přiřadit si ke slovům jejich skupinu (karafiát - květina) a význam slov (svoboda – naděje). Zlepšení této paměti je možné především učením, čtením a běžným pozorováním. Paměť procedurální, to jsou naše životní návyky (řízení vozu, příprava jídla), díky častým opakováním jsou některé činnosti zautomatizovány. Díky zautomatizování se však uvolní místo v krátkodobé paměti. Paměť epizodická obsahuje naše zkušenosti, jednotlivé životní okamžiky a vzpomínky z dětství (smutné i veselé). Jak stárneme, snadněji si vybavujeme na staré vzpomínky. Díky nim jsme schopni utřídit si jednotlivé etapy života.

Při vzdělávání seniorů v oblasti využívání informačních a komunikačních technologií ve vzdělávání je třeba počítat s určitými limity krátkodobé paměti seniorů. Lektor se musí obrnit trpělivostí a připravit se na to, že i jednoduché postupy ovládní základních funkcí počítače nebo tabletu bude potřeba několikrát opakovat.

Klevetová a Dlabalová (2008) zdůrazňují, že senior potřebuje ke zvládnutí běžných činností více času, nicméně tento úbytek může být vyrovnán systematickostí, důsledností a důkladností v jednání. U některých starších lidí dochází ke snížení nápaditosti a vynalézavosti, ale může se zvyšovat vytrvalost ve fyzické i duševní činnosti, může se stupňovat se trpělivost a pochopení. Životní zkušenosti mohou více vést k rozvažování a

také ke stoupajícímu zájmu o informovanost a rozhled, ke smyslu pro detaily a kulturu projevu.

Mezi základní zásady vzdělávání seniorů patří (volně podle Klevetová, Dlabalová, 2008):

- Umožnit seniorům studovat vlastním tempem a vlastním způsobem.
- Připravit vhodné prostředí, dostatečné osvětlení, ideální teplotu v učebně.
- Připravit přehledné a názorné písemné podklady.
- Rozdělit informace logicky na více částí.
- Objevit schopnosti jednotlivců a opírat se o jejich životní zkušenosti a dovednosti.
- Vyjadřovat se pomalu a srozumitelně a dostatečně nahlas.
- Ptát se průběžně seniorů, zda informacím rozumí, diskutovat s nimi.
- Nezadávat příliš mnoho úkolů najednou.
- Vysvětlit probíranou látku na praktických příkladech.
- Při výuce být na seniory vlídný a empatický.
- Opakovat jednotlivé kroky při nácviu nových činností.
- Nechat seniory, aby si činnosti sami zkoušeli.
- Nežádat po seniorech, aby se něco učili nazpaměť.
- Výrazně oceňovat úsilí a snahu seniorů.

Senioři vždy potřebují vědět, proč mají něco dělat a co jim to přinese. Pokud je přístup správný, senioři sami v sobě objevují nové schopnosti a to ještě více posiluje jejich motivaci dále se učit.

V komunikaci se seniory a při výuce v kurzech pro tuto cílovou skupinu je vhodné řídit se následujícími body (Mühlpachr, 2004):

- ještě více trpělivosti, jestliže registrujete špatné formulační schopnosti a vyjadřování,
- ještě jednodušší otázky a jejich pomalé opakování, jestliže se senior těžko orientuje, váhá, je nejistý,
- ještě klidnější a přesvědčivější projev, jestliže senior nechce přijmout vaše vysvětlení, pochybuje a nevěří vašim sdělením,
- ještě více tolerance tam, kde se jen s obtížemi můžete vžít do způsobu uvažování seniora.

1.4. TABLET V RUKOU SENIORŮ

Neumajer a kol. (2015) uvádí, že tablet má pro seniory ve srovnání s jinými typy technologií řadu výhod, z nichž největší je jednoduché ovládání a nízké požadavky na technickou údržbu zařízení. Důležité je vybrat zařízení, které má kvalitní dotykový displej a dobrou výdrž baterie. Vhodnější jsou spíše tablety větších úhlopříček než různá mini řešení, u kterých jsou problémy se zvětšováním zobrazovaného obsahu nebo s příliš titěrným ovládáním. Technická bezproblémovost je základní podmínkou, aby senioři tablet efektivně a s potěšením využívali.

Základní oblasti využití tabletu seniory včetně příkladů aplikací jsou uvedeny v tabulce 2 (volně dle Rohlíková, 2015)

Komunikace	Pro plnohodnotné využití tabletu je ideální, aby byl tablet připojený k internetu. Díky tomu se může tablet využít na hledání informací, zasílání e-mailových zpráv, na volání příbuzným po internetu (aplikace Skype). Také je možnost být ve spojení s přáteli na sociálních sítích.
Informace	Pro seniory je hledání informací na tabletu jednou z nejdůležitějších funkcí. Často senioři vyhledávají různé informace (noviny, zprávy, počasí). Mnoho seniorů si také často předává informace tak, že je přeposílá e-mailem.
Nástroje	V tabletu je možné mít také velmi užitečné aplikace - mapy, překladač, malování, slovník, měření hluku, měření vzdálenosti.
Zábava	Senioři si na tabletu hrají velmi málo, často hrají nějakou jim známou hru (Solitaire). Do zábavy lze ale také zařadit aplikaci pro poslech hudby či promítání videí (Youtube).
Zdraví	Toto téma je pro seniory na denním pořádku. Zdatnější senioři již využívají aplikace spojené s chytrými hodinkami či náramkem, kde je možné si zobrazit počet ušlých kroků, většinou dokonce GPS vykreslení trasy do mapového podkladu.

Pro vnoučata	Tablet je zařízení, které seniora s vnoučaty velmi spojuje. Pokud je to možné, je ideální, pokud senior vnoučatům tablet také půjčuje a dovolí jim instalaci nějakých her. Díky tomu tak nacházejí téma společné komunikace. Děti tak často mohou seniorům pomoci s řešeným problémem.
Pro seniory se speciálními potřebami	I pro seniory upoutané na lůžko. Je možné tak rozvíjet jemnou motoriku a alternativní komunikaci. Také je možné jej využít pro nevidomé či slabozraké seniory. Díky možnosti předčítání je tablet častou pomůckou.

Tabulka 2 - Využití tabletu z pohledu seniorů

Do práce s tabletem je důležité seniory trpělivě zaškolit a průběžně a opakovaně jim poskytovat technickou podporu. Vhodné je začít jednoduchými činnostmi a postupně přibírat další (Neumajer a kol., 2015). V souvislosti s využíváním tabletů v životě seniorů je velmi důležitá možnost přizpůsobit nastavení jedincům se speciálními potřebami. Různé tablety nabízí různé nástroje usnadnění, díky kterým může mít každý senior personalizované nastavení, které bude co nejlépe odpovídat jeho potřebám (Gajzlerová a kol., 2016). Týká se to například nastavení velikosti písma, jasu, kontrastu, nastavení automatických titulků apod. S vyladěním optimálního nastavení je třeba většině seniorů pomoci.

2. PRAKTICKÁ ČÁST

1.5. APLIKACE PRO TABLETY Z POHLEDU SENIORŮ

Tato část bakalářské práce je věnována zhodnocení aplikací pro tablety s operačním systémem Android. Jsou zde zařazeny jednak základní aplikace dostupné ve všech tabletech s operačním systémem Android a dále příklady aplikací specificky zaměřených na cílovou skupinu seniorů. Castledine a kol. (2013) uvádí, že při vývoji aplikací pro mobilní zařízení se musíme vždy velmi důkladně zamyslet nad tím, komu je produkt určen a co jeho cílový spotřebitel vlastně chce a požaduje. Ballardová (2007) zdůrazňuje, že mobilní je ve skutečnosti uživatel a ne jeho zařízení nebo nějaká aplikace. Nutnost reflektovat důkladně potřeby cílové skupiny je při vývoji aplikací pro seniory zcela zásadní. Tato kapitola je proto věnována analýze dostupných aplikací, se kterými senioři pracují, a diskusi možností jejich vývoje.

Operační systém Android byl vybrán na základě zkušenosti při výuce a podstatně většího zastoupení tabletů s Androidem u seniorů, než tomu bývá u tabletů iPad. Je to u seniorů dáno v největší míře cenou tabletu, která je při výběru jedním z hlavních faktorů. Také díky mobilním operátorům a jejich reklamní kampani, je těchto tabletů mezi seniory nejvíce. Stále častěji je ale senioři dostávají jako dárek od příbuzných. Častým problémem při výuce je velký rozptyl úhlopříček mobilního zařízení a také verze operačního systému či jeho nadstavby. V praxi to většinou znamená to, že ve skupině 15 lidí neexistují 2 stejné tablety se stejným systémem.

Senioři jen velmi výjimečně sami instalují další aplikace. Velmi často pracují pouze se základními aplikacemi, které jsou již na tabletu nainstalovány. Problém je také v tom, že aplikací specificky upravených pro seniory je velmi málo a v českém jazyce prakticky neexistují. Oproti našemu původnímu předpokladu, že budeme analyzovat především specificky zaměřené aplikace, jsme nakonec byli nuceni věnovat pozornost především analýze základních aplikací, které senioři využívají nejčastěji. Z aplikací zaměřených specificky na cílovou skupinu seniorů jsou zařazeny alespoň tři aplikace, a to Oscar Senior, Pilulku připomenutí a Magnifier.

Všechny aplikace prezentované v této kapitole byly otestovány na tabletu Samsung Galaxy TAB GT-P7500, verze Androidu 4.0.4, s úhlopříčkou 10,1 palců, 3G, HDD 64 GB, TFT

1280 x 800, Wifi, Bluetooth. Díky různým verzím operačního systému a velikostí úhlopříček je nutné při výuce počítat s tím, že některé aplikace nejsou s daným tabletem kompatibilní a nejdou tak do tabletu nainstalovat. V praxi se to řeší instalací podobné aplikace, která je s konkrétním zařízením kompatibilní.

Již při testování základních již z výroby nainstalovaných aplikací, je prakticky v každém zařízení aplikace jinak vizualizována, v některých případech má odlišný počet jednotlivých funkcí. V praxi to vypadá tak, že proběhne ukázka nainstalované aplikace u tabule a vysvětlení jednotlivých pojmů. Poté je nutné všechny seniory obejít a vysvětlit vše individuálně přímo na jejich verzi aplikace.

V následujícím přehledu je představeno 12 aplikací, které byly v rámci bakalářské práce v praxi testovány se skupinou seniorů. Prezentace aplikace obsahuje základní popis aplikace a náhled uživatelského rozhraní. Dále jsou (s oporou o vlastní zkušenosti autora bakalářské práce a pozorování seniorů při práci s aplikacemi) charakterizovány klady a zápory aplikace, zhodnocení využitelnosti aplikace z pohledu seniorů a doporučení pro vývojáře k potenciálním úpravám aplikací, které by vedly k lepší využitelnosti aplikace cílovou skupinou seniorů.

1.6. APLIKACE FOTOAPARÁT

Aplikace je primárně určena na fotografování a natáčení videosekvencí. Pomocí jednoduchých ovládacích prvků a rychlého startu aplikace je pro seniory velmi snadno a velmi dobře použitelná.

Rozhraní aplikace je celkem přehledně rozděleno na hlavní ovládací prvky - tlačítko pro fotografování (č. 1), přepínací tlačítko kamery a fotoaparátu (č. 2). Ostatní ovládací prvky jsou již většinou velmi malé. Velmi používanou funkcí je možnost výběru předního nebo zadního fotoaparátu (č. 3). Poslední zachycenou fotografii je možné si prohlédnout kliknutím na čtvercový náhled (č. 4). Další možností je zapnutí/ vypnutí blesku (č. 5), časovač (č. 6), režim fotografování (č. 7), manuální nastavení světelnosti (č. 8), ostatní nastavení (č. 9) a kurzor místa, kterou aplikace zaostří (č. 10).

Obrázek 1 - Náhled rozhraní aplikace Fotoaparát

Senioři tuto aplikaci velmi rádi používají na dokumentování vlastních pěstitelských úspěchů nebo domácích mazlíčků a vnučat. Využití možností v rukou seniorů se velmi zjednodušilo na automatický režim aplikace s minimálním nastavením (většinou přímo z výroby). Díky tomu, že je možné fotit prakticky okamžitě při startu aplikace, práce s aplikací je pro ně nekomplikovaná a zábavná. Pokud se naučí odesílat fotografie e-mailem, najde tato aplikace v životě seniorů skvělé uplatnění. Někteří senioři si také pomocí této aplikace nahrávají přednášky, které absolvují během studia na U3V, a nahrávky jim slouží jako podklady při samostudiu.

Při spolupráci seniorů a v kurzech pro seniory je určitou nevýhodou, že na různých verzích operačního systému jsou použity různé ikony pro jednotlivé funkce.

Pro seniory by bylo možné a vhodné zjednodušit základní funkce aplikace. Hlavně zpřehlednit výběr zadního a předního fotoaparátu, nastavení časovače, výběr fotografických režimů. Všechny malé ovládací prvky by bylo potřeba zvětšit tak, aby je bylo snadné označit dotykem. Stejně tak by bylo dobré zvětšit také náhled naposledy zachycených fotografií. Další potřebnou změnou by bylo zpřehlednění přechodu mezi

aplikacemi Fotoaparát a Galerie. Obě aplikace jsou si tak moc podobné, že senioři ztrácejí přehled, ve které aplikaci se aktuálně nacházejí.

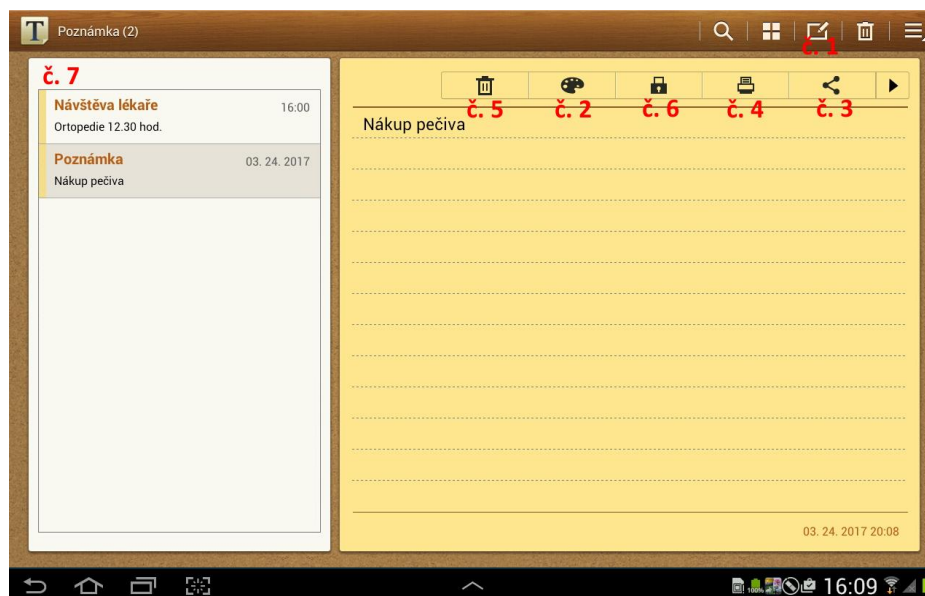
KLADY	ZÁPORY
Veliké ovládací plochy na fotografování nebo natáčení videosekvencí	Podivné zobrazené ikony dalších ovládacích prvků
Veliká obrazovka pro snadný výběr zachycené fotografie	Malinký náhled poslední zachycené fotografie
Rychlost spuštění aplikace	Komplikovaný přístup k dalšímu nastavení fotoaparátu
Ikonka ve tvaru fotoaparátu	Pouze částečná lokalizace
Zvuk uzávěrky	Malé písmo zbývajících času videosekvence
	Podivný přechod do galerie a návrat zpět

Tabulka 3 - Klady a zápory aplikace Fotoaparát z pohledu seniorů

1.7. APLIKACE POZNÁMKY

Tato oblíbená aplikace slouží pro zapisování jednoduchých poznámek. Často je zobrazována jako linkovaný sešit. U některých verzí operačního systému není aplikace Poznámky nainstalována v základním balíčku aplikací. Pokud v tabletu chybí, je možné si vybrat vhodnou aplikaci na Obchod Play.

Rozhraní aplikace je zobrazováno jako nástěnka, na které jednotlivé poznámky visí, nebo jako seznam vypsaný na linkovaném, často žlutém papíře. Samotné zobrazení aplikace tak vypadá jako starý linkovaný sešit, na kterém je seznam vytvořených poznámek (č. 7). Označením některé z poznámek je možné aplikaci editovat (č. 1) a znovu uložit, změnit barvu pozadí (č. 2), sdílet pomocí různých možností (č. 3), vytisknout (č. 4), smazat (č. 5) a uzamknout PIN kódem (č. 6). U některých aplikací je také možné nastavit datum a čas upozornění a také datum vytvoření poznámky.

Obrázek 2 - Náhled rozhraní aplikace Poznámky

Senioři velmi rádi zapisují různé informace, díky tomu jsou pro ně Poznámky velmi vhodnou aplikací. Díky ovládacím prvkům, které jsou v celkem dobré velikosti, a díky dodržení stejných ikoněk je aplikace snadno seniory použitelná. Také zobrazení velkého černého písma na žlutém podkladu je pro přehledné zobrazení pro seniora ideální.

V aplikaci není mnoho ovládacích prvků, takže senior může aplikaci celkem bez potíží používat. Komplikace může působit odeslání poznámky emailem.

KLADY	ZÁPORY
Zřetelné ikonky Snadno čitelný text poznámek	Různý název aplikace na různých tabletech a v různých verzích Androidu

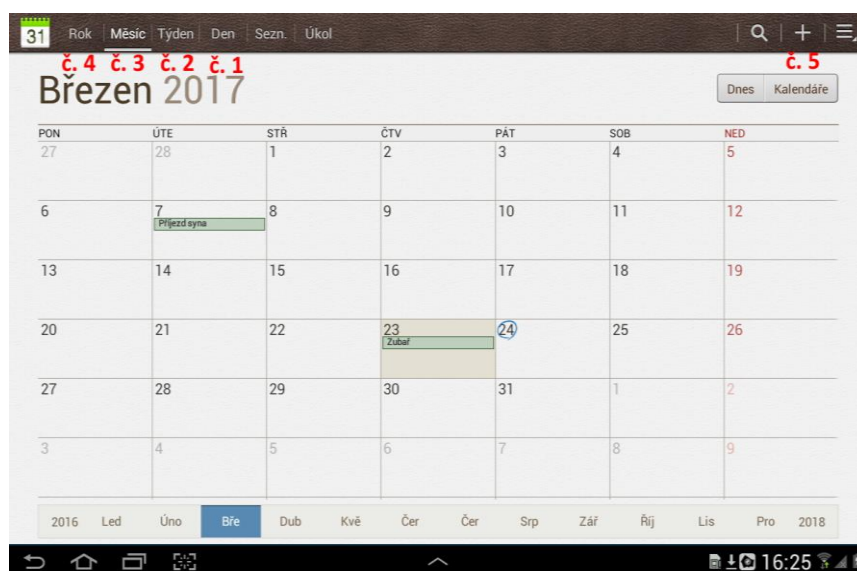
Tabulka 4 - Klady a zápory aplikace Poznámky z pohledu seniorů

1.8. APLIKACE KALENDÁŘ

Tato aplikace snoubí několik různých aplikací najednou. Dá se použít na záznam poznámek, na organizaci času a také pro upomínky. Díky možnosti synchronizace kalendáře s internetovým kalendářem (Google, Microsoft) je možné si vše vytvořit na

počítači a jednotlivé akce pak již jen v aplikaci zobrazovat. Zároveň je možné si na tabletu vytvářet další nové akce, které se synchronizují s ostatními kalendáři.

Na rozhraní aplikace je rovnou vizualizováno zobrazení kalendáře. V horní části je možné si vybrat vzhled kalendáře na denní (č. 1), týdenní (č. 2), měsíční (č. 3) a roční zobrazení (č. 4). Vytvoření akce je velmi jednoduché, v pravém horním rohu je tlačítko plus (č. 5), nebo stačí přidržet prst na daném dnu a po vytvoření události již její průběh (trvání události, místo události, oznámení, opakování, atd.) dále editovat dle požadavků.

Obrázek 3 - Náhled rozhraní aplikace Kalendář

Senioři tuto aplikaci používají velmi málo. Většinou je její využití spojeno se zvykem si nadcházející události zapisovat do papírového kalendáře, který s sebou stále nosí. Po vyzkoušení jednoduchosti nastavení událostí a možnosti upozornění již seniorům nic nebrání ve vyzkoušení a někteří ji začnou velmi intenzivně využívat. Pokud již využívají také chytrý mobilní telefon, zjišťují výhody sdílení událostí.

Největším problémem při organizaci kurzů pro seniory je veliká různorodost zobrazení a funkcí této aplikace na různých tabletech. Prakticky každý tablet má zcela jiné zobrazení a zcela rozdílný počet jednotlivých funkcí. Ideální by tedy bylo aplikaci více

sjednotit, aby při přechodu na jiné zařízení, nečekal seniora tak velký šok. Jinak je aplikace přehledná a ikonky jsou zřetelné.

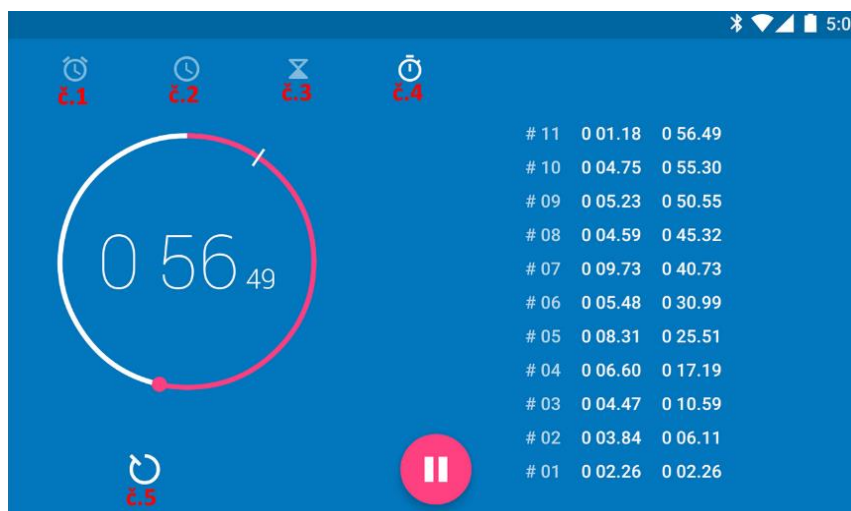
KLADY	ZÁPORY
Zřetelné ikonky	Přidání událostí je nejasné a vícekrokové
Možnosti nastavení upozornění na události	Různý název aplikace na různých tabletech

Tabulka 5 - Klady a zápory aplikace Kalendář z pohledu seniorů

1.9. APLIKACE BUDÍK

Hlavním cílem této aplikace je poskytnout uživateli různé možnosti při práci s hodinami a časem.

Rozhraní aplikace je pojato velmi jednoduše. V levém horním rohu jsou čtyři ikonky pro přepínání jednotlivých funkcí. Budík (č. 1), světový čas (č. 2), časovač (č. 3) a stopky (č. 4). Základem obrazovky jsou velké hodiny, na kterých se nastavuje čas buzení, nebo čas stopování, čas odpočtu časovače nebo základní světový čas.

Obrázek 4 - Náhled rozhraní aplikace Budík

Většina seniorů ji aktivně využívá pro každodenní buzení nebo různé typy připomínek. Díky celkem jednoduchému přepínání jednotlivých funkcí je snadno použitelná. Možnosti nastavení více budíků, výběr zvuku nebo hudby, možnosti různých opakování buzení ji dělají další neocenitelnou aplikací. Senioři občas využívají i časovač, využívání stopek a světového času je spíše výjimkou.

Největší potíže způsobují seniorům velikosti a rozestupy hlavních ikon jednotlivých funkcí. Pro snazší ovládání seniory by bylo efektivnější ikonky zvětšit a odlišit také různou barvou. Také by bylo vhodnější použití více odlišných ikon, aby byl výběr co nejsnazší. U stopek činí potíže ikonka (č. 5) pro vytváření mezičasů, kterou senioři jen výjimečně používají a i při zaškolení v kurzu do příští hodiny tuto funkcionalitu zapomenou. Také nastavování času do časovače většina seniorů nezvládá.

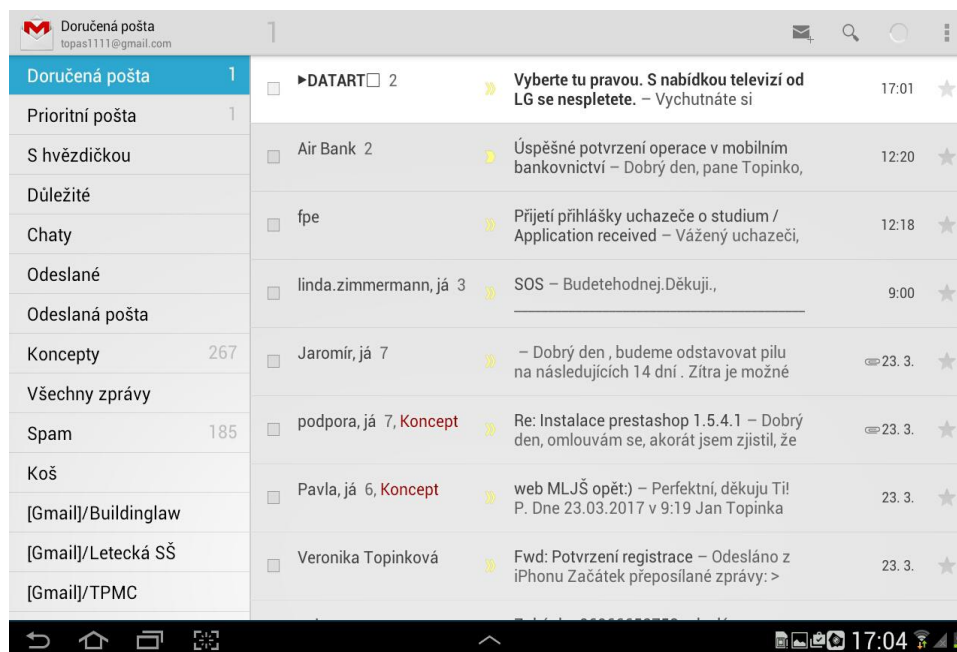
KLADY	ZÁPORY
Přehledná veliká nastavovaná čísla	Malé ikonky pro přepínání mezi jednotlivými funkcionalitami
Snadné přepínání mezi funkcemi	Nejasný význam použitých ikonek
Rychlost spuštění aplikace	Komplikované nastavení časovače
Ikonka ve tvaru budíku	Podivná ikonka u stopek pro druhý čas
Výběr z různých zvuků	Chybějící popisky u jednotlivých funkcí

Tabulka 6 - Klady a zápory aplikace Budík z pohledu seniorů

1.10. APLIKACE EMAIL/ GMAIL

Cílem aplikace je odesílání a příjem e-mailových zpráv, další funkcí je také snadné sdílení dokumentů, fotografií, zpráv, videí odesláním prostřednictvím e-mailu. Vše je tedy v tabletu připraveno tak, že je možné sdílení dat, které jsou uživatelem vytvořeny či jsou již v tabletu uloženy. Téměř vše je tak možné odeslat dalším uživatelům e-mailem.

Rozhraní aplikace je velmi jednoduché, po levé straně jsou zobrazeny složky, které jsou v e-mailu již nadefinované (doručená pošta, odeslané, spam, koš) a také složky, které je možné si vytvořit a poštu si tak kategorizovat. Na pravé straně (většinou cca ⅔ obrazovky) je seznam doručených e-mailů. V horní liště jsou ikonky pro znovunačtení e-mailů, vyhledávání e-mailů a odeslání e-mailů.

Obrázek 5 - Náhled rozhraní aplikace Gmail

E-mailová komunikace je pro seniory velmi lákavá, je to spojení mezi nimi a jejich rodinou, vnoučaty, kamarády. Možnost zasílání e-mailů je velmi často nejpádnější důvod, proč si tablet pořizují. Často je to pro ně také ztělesnění jejich představy o internetu. Ačkoliv je ovládání aplikace na první pohled velmi jednoduché, sdílení vybraných fotografií nebo dokumentů je již pro seniory podstatně komplikovanější. Jednotlivé úkony, které jsou s odesláním fotografie spojeny, jsou pro některé seniory již příliš komplikované a v okamžiku, kdy se aktualizací upraví vizuální vzhled aplikace, je její další využití seniorem již velmi problematické a řada seniorů změnu nezvládá.

I u této aplikace platí, že pro seniory je největší překážkou použití aplikace nerozluštění vzhledu jednotlivých ikon (pokud si není senior jistý, bojí se ikonu označit). V nové verzi aplikace také u ikony ODESLAT zcela zmizel popisek, který pomáhal seniorovi s orientací. Velikost ovládacích prvků je také většinou zbytečně malá a třesoucí se rukou velmi obtížně dotykem označitelná. Také přesunutí červeného plus do spodní části aplikace je pro seniory spíše matoucí, velmi často si této ikony vůbec nevšimnou.

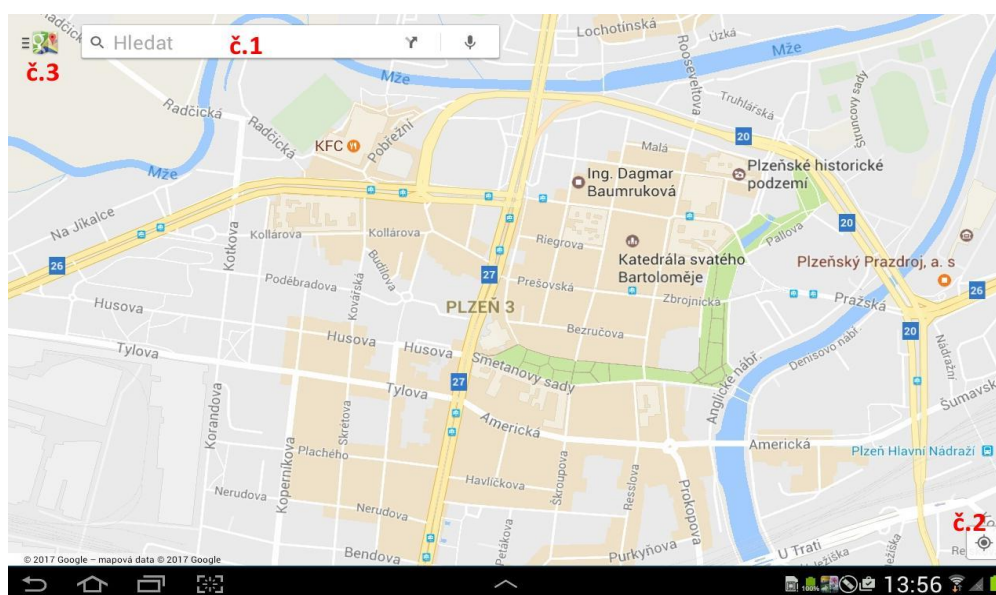
KLADY	ZÁPORY
Jednoduchá aplikace	Malé ikonky
Snadná orientace, málo ikon	Nejasný význam použitých ikonek
Sdílení dat z celého tabletu	Časté změny vizualizace aplikace
Možnost stahovat z více účtů	Ikonky bez popisků

Tabulka 7 - Klady a zápory aplikace Gmail z pohledu seniorů

1.11. APLIKACE MAPY

Aplikace Mapy je velmi vyhledávanou aplikací ze strany seniorů. Slouží pro zobrazení vyhledávaného místa kdekoli na Zemi a to v různých provedeních. Mapa turistická zobrazuje možné cíle, názvy ulic, silnice. Mapu satelitní si můžeme přibližovat dle vrstev až do poměrně velkého zvětšení. Mapy jsem celkem nové a u každé lze zjistit rok, ve kterém byla pořízena.

Rozhraní mapy je velmi jednoduché, největší část zabírá samotná mapa. V horní části je pole pro vyhledávání požadované lokality (č. 1), kde je možné zadávat text také hlasem. V dolní části obrazovky je ikonka pro zaměření vlastní polohy (č. 2), kterou je tablet schopný se lokalizovat pomocí GPS satelitů a také internetu. V levém horním rohu je ikonka pro vstup do menu (č. 3).

Obrázek 6 - Náhled rozhraní aplikace Mapy

Aplikaci Mapy senioři velmi často používají. Většina seniorů však nemá internetové připojení, a tak je využití on-line map mimo domov spíše nemožné. Pro snazší ovládání a následné využití by senioři uvítali větší ovládací prvky a sjednocení ikoněk. Ikonka pro zobrazení trasy je pro většinu seniorů zcela nečitelná, protože se bojí označit dotykem vše, čemu nerozumí.

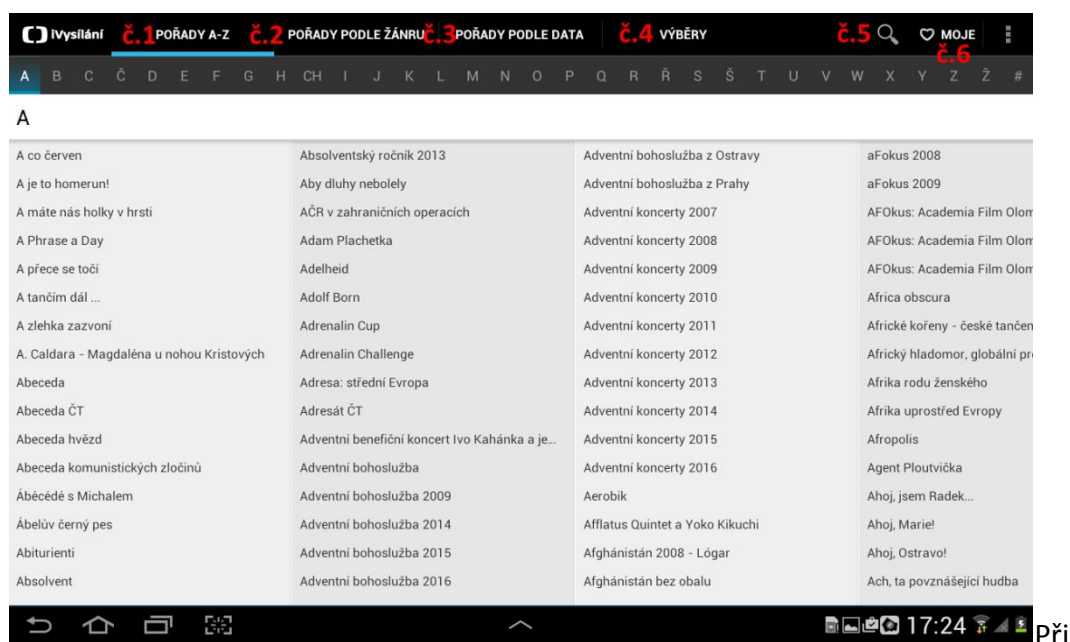
Časté aktualizace aplikace jsou pro seniory velmi komplikované. Změny ve vizualizaci seniory velmi odrazují a komplikují její další používání. Ikonku trasy většina seniorů nevyužívá. Zrušení přepínání na satelitní zobrazení na titulní straně bylo pro seniory lepší, než přepínání v nastavení v aktuální verzi aplikace.

KLADY	ZÁPORY
Možnosti zaměření polohy	Malé pole pro vyhledávání
Kompletní lokalizace do češtiny	Nejasná ikonka trasy
Zobrazení map celého světa	Mapy pouze on-line
Zobrazení dopravy	Různý vzhled u různých verzí map
Spojení s aplikací Google EARTH	

Tabulka 8 - Klady a zápory aplikace Mapy z pohledu seniorů

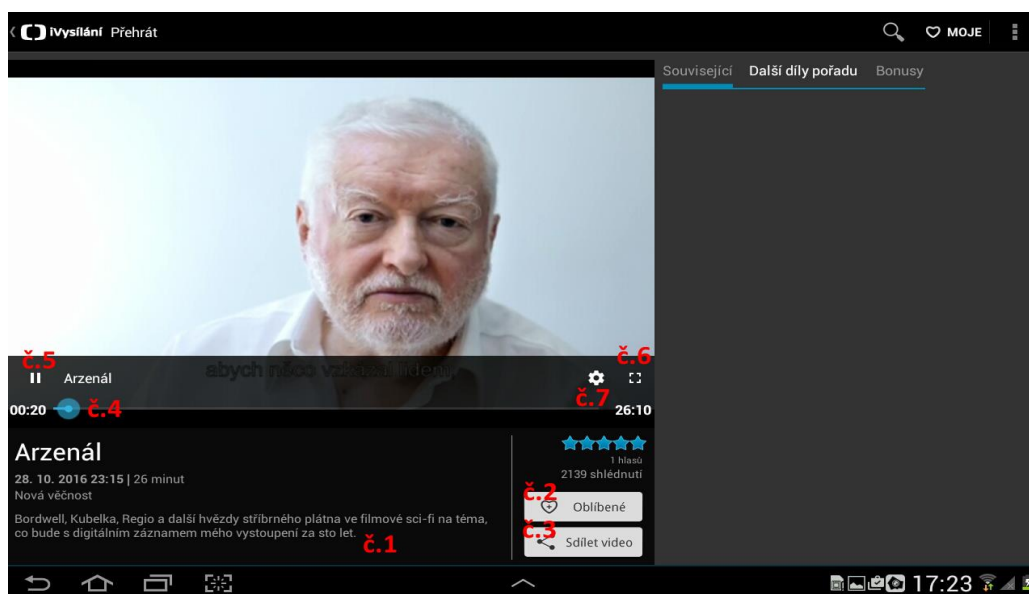
1.12. APLIKACE ARCHIV ČT - IVYSÍLÁNÍ

Tato aplikace je přímo určená pro prohlížení archivních nahrávek, filmů, seriálů, které již Česká televize vysílala. Aplikace je velmi přehledná. Rozhraní aplikace obsahuje jednotlivé nahrávky, které jsou řazeny dle abecedy (č. 1), dle žánru (č. 2) a dle data vysílání (č. 3) a výběrem dle nejsledovanějších videí aktuálního dne, nejsledovanějších videí týdne a výběrem z archivu (č. 4). Další možností je lupa - hledat (č. 5) a kategorie MOJE (č. 6), ve které jsou zobrazená oblíbená videa uživatele

Obrázek 7 - Náhled rozhraní aplikace iVysílání

samotném zobrazení již vybraného videa, je zobrazený popis (č. 1), o čem video je, kolik má zhlédnutí, jak je video dlouhé a kdy bylo video publikováno. Zároveň je možné si jej přidat do oblíbených (č. 2) a video sdílet (č. 3). Také jsou zobrazena související videa a pokud se jedná o seriál, tak jsou zobrazeny další díly a bonusy.

Obrázek 8 - Náhled rozhraní aplikace iVysílání

Při přehrávání je ovládání přímo v prostoru videa, je možné video posunout na daný čas (č. 4), spustit nebo zastavit přehrávání (č. 5), spustit přehrávání na celé obrazovce (č. 6) a nastavit kvalitu videa (č. 7).

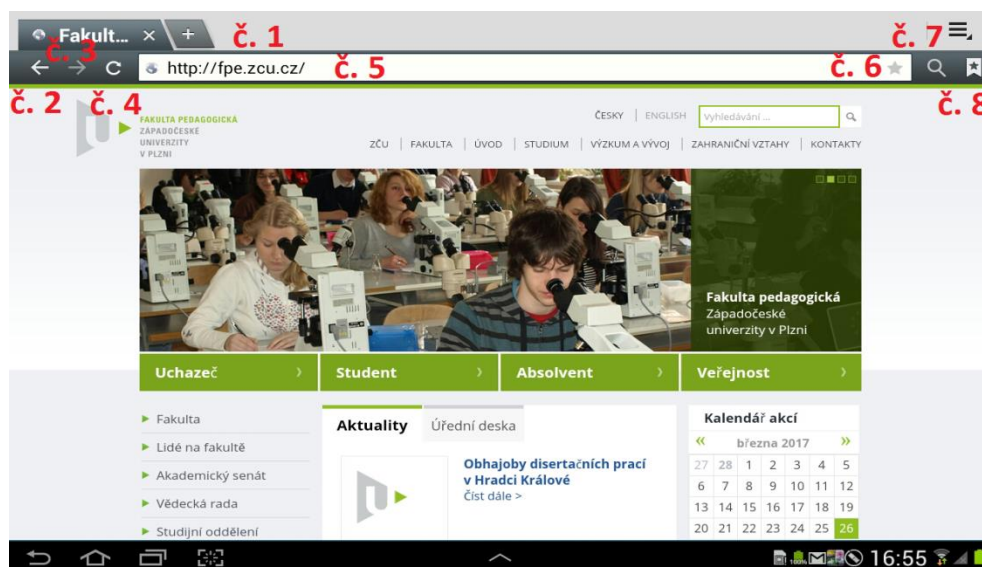
KLADY	ZÁPORY
Spoustu odvyšlaného materiálu Při spuštění seriálu, aplikace nabízí další díly	Ovládání hlasitosti a spuštění a zastavování videa pouze po kliknutí na video.

Tabulka 9 - Klady a zápory aplikace iVysílání z pohledu seniorů

1.13. APLIKACE INTERNETOVÝ PROHLÍŽEČ

Pro prohlížení internetového obsahu je v každém tabletu několik internetových prohlížečů. Jejich funkcí je vedle prohlížení internetového obsahu, ukládání souborů, možnost sdílení a tisk stránky.

Rozhraní internetového prohlížeče se v poslední době velmi zjednodušilo. Největší část je určena pro zobrazení internetového obsahu, samotné ovládací prvky jsou pouze v horní části aplikace, kde se nacházejí jednotlivé otevřené karty (č. 1). Pod řádkem karet jsou šipky pro posun o krok zpět (č. 2), o krok vpřed (č. 3), znovunačtení stránky (č. 4) a adresní řádek (č. 5). Na pravé straně adresního řádku je hvězdička (č. 6) pro uložení stránky do záložek, lupa (č. 7) pro vyhledávání textu na stránce a ikonku (č. 8) pro zobrazení uložených záložek.

Obrázek 9 - Náhled rozhraní aplikace Internetový prohlížeč

Senioři tuto aplikaci velmi často a samostatně využívají. Většinou se pomocí aplikace internetový prohlížeč přihlašují do e-mailové schránky a také hledají potřebné informace (obvykle na některém ze zpravodajských serverů). Pokud je senior zdatný, je schopen si pomocí internetového prohlížeče také nakoupit v internetovém obchodě, najít si vlakové spojení, zjistit předpověď počasí apod.

Internetový prohlížeč je navržený ve stejném duchu jako ostatní aplikace. Pro lepší využití seniorem by bylo ideální zvětšení ovládacích prvků a sjednocení vzhledu použitých ikon s ostatními informacemi. Pro seniory by bylo nejlepší, kdyby bylo možné jednoduchým ovládním zvětšit nejenom internetový obsah, ale také ovládací prvky.

KLADY	ZÁPORY
Velký prostor pro internetový obsah	Malá ikonka hvězdičky pro uložení záložky
Možnost zvětšení textu a jednotlivých formulářů	Automatické zobrazení mobilní verze, u velkých tabletů - je to zbytečné
Přidání dalších karet	Malé ikonky tlačítka zpět a vpřed
Přidání inkognito karet	

Tabulka 10 - Klady a zápory aplikace Internetový prohlížeč z pohledu seniorů

1.14. APLIKACE ČTEČKA QR KÓDU

Aplikace pro čtení QR kódů je velmi jednoduchá aplikace, ve které je pouze několik možností. Autor vybral pro jednoduchost aplikaci určenou pro telefony, díky tomu jsou veškeré ikonky v ideální velikosti pro seniory.

Rozhraní aplikace je rozděleno na nápovědu (č. 1), na historii (č. 2) již nasnímaných kódů, možnosti oblíbených kódů (č. 3) a nastavení celé aplikace (č. 4). Zbytek tvoří rámeček (č. 5) stejně jako u fotoaparátu do kterého se pouze kód umístí.

Obrázek 10 - Náhled rozhraní aplikace Čtečka QR kódu

Senioři tuto aplikaci používají rádi, samotné načítání kódů jim jde dobře. Spíše se setkáváme s tím, že senioři nechápou smysl QR kódů a díky tomu aplikaci využívají jen velmi sporadicky. Již samotné spuštění aplikace, kdy mají senioři tablet položený na stole je vždy vyděsí, neboť v některých případech je vidět pouze černá obrazovka bez jakéhokoliv popisu, že mají tablet namířit na kód. Pokud ale pochopí smysl této technologie, je pro ně využití velmi jednoduché.

Největší doporučení při vylepšení aplikace by bylo potřeba zaměřit na nápovědu, která by seniorovi řekla, co má s aplikací udělat, aby dosáhl požadovaného výsledku. Také kompatibilitu aplikace s různými verzemi operačního systému Android a velikostí úhlopříček by bylo dobré podstatně rozšířit.

KLADY	ZÁPORY
Zřetelné ikonky díky aplikaci pro mobilní zařízení	Při spuštění v obalu či na stole, pouze černá obrazovka bez popisů
Česká lokalizace aplikace	Malá kompatibilita české verze

Tabulka 11 - Klady a zápory aplikace Čtečka QR kódu z pohledu seniorů

1.15. APLIKACE OSKAR SENIOR

Tato aplikace se snaží pomoci seniorům s ovládním mobilních technologií a přináší jim speciálně upravené rozhraní. Byla vytvořena v rámci evropského projektu.

Rozhraní je tvořeno velkými a přehlednými tlačítky. Zároveň je prostředí navrženo tak, aby seniora ochránilo před vyskakovacími okny a nechtěnými upozorněními. Aplikace umožňuje vzdálenou pomoc s aplikací tak, aby mohl zkušenější člen rodiny snadno pomoci. V základním nastavení aplikace je možné si zobrazit počasí, pomocí integrovaného internetového prohlížeče surfovat na internetu a třeba si i zahrát nějaké hry. Také je možné zavolat nebo napsat zprávu pomocí tabletu některému z kontaktů.

Obrázek 11 - Náhled rozhraní aplikace Oskar senior

Aplikace je pro seniory vhodná, vše je přehledné a velké. Během instalace je však nutné řešit nekompatibilitu s některými typy tabletů a jejich verzí operačního systému Android. Také v okamžiku, kdy je senior sám a nemá nikoho, kdo by mu s nastavením pomáhal, aplikace ztrácí na atraktivitě. Také při informaci, že provoz stojí 27 Kč/měsíc, zájem seniorů opadá. Ti, kteří v rodině mají někoho, kdo by jim mohl pomoci na dálku, jsou aplikací nadšení a mají zájem ji alespoň ve třicetidenní zkušební době vyzkoušet.

Vzhledem k cílové skupině seniorů by bylo vhodné zlepšit prvotní přihlašování do systému. Také přihlášení do webové aplikace, ve které je možné změnit několik atributů,

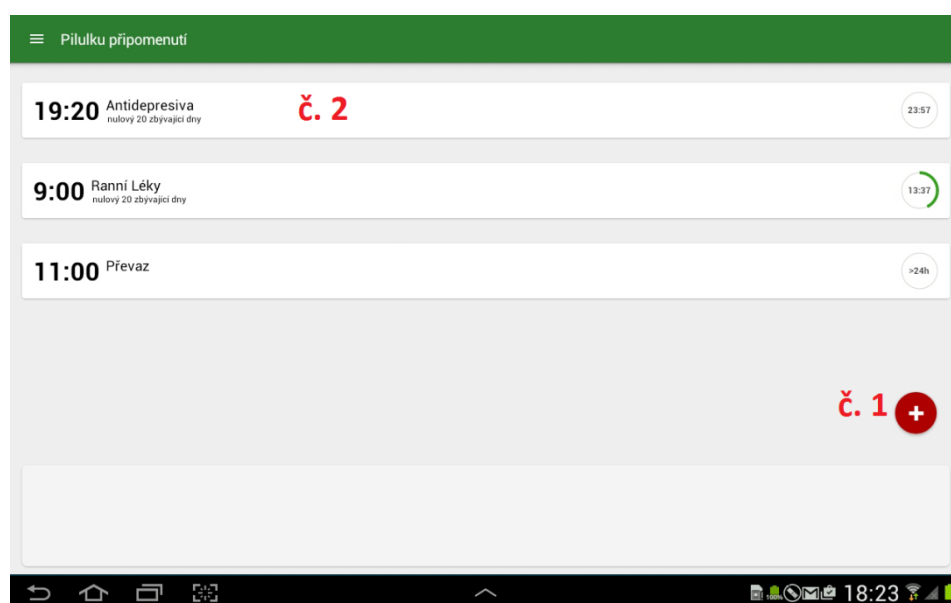
je spíše matoucí. Pokud by si senior aplikaci vybral na Obchod Play sám, nebude pravděpodobně schopen si ji zprovoznit. Vyžadování fotografie před samotným spuštěním aplikace většinu seniorů odrazuje.

KLADY	ZÁPORY
Zřetelné veliké ikonky	Zmatené nastavení při prvním spuštění
Vlastní integrovaný systém všech funkcí	Měsíční platba za aplikaci
Možnost vzdálené správy příbuznými	Možnost volání někomu, koho jste si jen tak vytvořil - aplikace se tomu nikterak nebrání
	Videotutoriály jsou pouze v angličtině, to mi přijde u české aplikace škoda

Tabulka 12 - Klady a zápory aplikace Oscar senior z pohledu seniorů

1.16. APLIKACE PILULKU PŘIPOMENUTÍ

Tato aplikace je primárně určena pouze na vytvoření připomínek na jednotlivé léky. Je to její hlavní a v podstatě jediná funkce. Pro seniory je to ale ideální. Rozhraní aplikace je velmi jednoduché a přehledné. Seznam zadaných časů je zřetelný a dobře funguje i výrazné červené plus (č. 1) pro přidávání dalších připomenutí a výpis

Obrázek 12 - Náhled rozhraní aplikace Pilulku připomenutí

jednotlivých připomenutí. V nastavení jednotlivé připomínky je již vše podstatně menší a rozdělené do dalších částí.

Senioři takovou aplikaci s radostí vítají. Je to pro ně velký pomocník, snadno si zaznamenají časy a intervaly braní léků.

Rozhraní je velmi jednoduché, je možné si nastavit mnoho připomenutí. Aplikace vizualizuje zbývající čas do připomenutí a také, zda je připomínka aktivní nebo neaktivní.

U této aplikace by bylo velmi vhodné zvětšení písma a ovládacích prvků v nastavení samotné připomínky. Dále je velmi komplikovaně řešeno vypnutí připomínky. Při uložení nastavení vyskočí na místo úvodní obrazovky obrazovka s reklamou a není zde žádné tlačítko, kterým by se senior navigoval zpět na úvodní stránku, kde by si zkontroloval, zda se připomínka uložila.

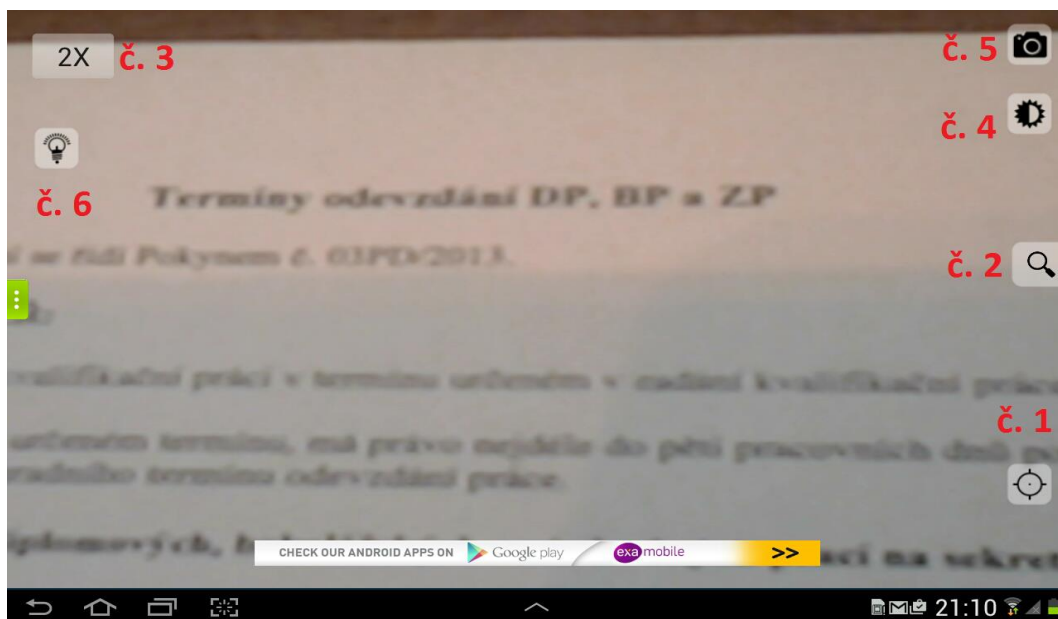
KLADY	ZÁPORY
<p>Přehledný seznam připomínek</p> <p>Jasná ikonka přidávání nové připomínky</p>	<p>Hodně reklam, které z části zakrývají ovládací prvky</p> <p>Při uložení zobrazení stránky pouze s reklamou</p> <p>Malé ovládací prvky a písmo nastavení</p>

Tabulka 13 - Klady a zápory aplikace Pilulku připomenutí z pohledu seniorů

1.17. APLIKACE MAGNIFIER - LUPA

Aplikace pro zvětšování - lupa je výborným pomocníkem všem, kteří mají zhoršený zrak.

Rozhraní aplikace je velmi jednoduché - je to v podstatě fotoaparát s několika možnostmi. V pravé dolní části je tlačítko pro zaostření (č. 1). V polovině pravé části je ikonka lupy (č. 2), kde je možné si nastavit velikost zvětšení 1x, 2x, 3x, 4x, 8x (č. 3). V horní části je možnost inverzního zobrazení (č. 4) a možnosti fotografií (č. 5). V levé horní části je možné zapnout podsvícení (č. 6).

Obrázek 13 - Náhled rozhraní aplikace Magnifier - lupa

Aplikace je seniory snadno využitelná, ačkoliv se jedná o anglickou aplikaci. Díky ikonkám místo textu je použití snadné i pro pouze česky mluvícího seniora.

Vývojářům bych doporučil zvětšit ikony tak, aby bylo snadné je označit dotykem.

KLADY	ZÁPORY
Jednoduchý a přehledný vzhled rozhraní aplikace	Reklama
Snadné zvětšení textu	Anglické nastavení
Možnost vytvoření fotografie	Horší zaostření při zvětšování bez stojanu, který by zaostření tabletu zlepšil
Možnost nasvícení náhledu	

Tabulka 14 - Klady a zápory aplikace Magnifier - lupa z pohledu seniorů

3. VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

1.18. METODOLOGIE VÝZKUMU

V rámci této bakalářské práce bylo provedeno výzkumné šetření s cílem analyzovat využití tabletů v rukou seniorů a využití konkrétních aplikací. Byl vytvořen dotazník vlastní konstrukce s využitím uzavřených, polouzavřených a otevřených otázek. Dotazníkové šetření spočívalo ve vyplnění tištěných dotazníků seniory ve dvou fázích. První dotazník senioři vyplnili v září 2016 před zahájením kurzu zaměřeného na ovládání tabletu Android a jeho využití v každodenním životě. Druhý dotazník byl rozdán na závěr tohoto kurzu v březnu 2017. V obou případech odpovídala stejná skupina 15 seniorů, studujících Univerzitu třetího věku v Plzni. Většina otázek obou dotazníků byla stejná pro možnost srovnání postojů a kompetencí seniorů před zahájením a na konci kurzu. Ve druhém dotazníku byly navíc zařazeny konkrétní otázky týkající se ovládání aplikací a uživatelského rozhraní. V obou dotaznících bylo vedle otázek týkajících se charakteristiky respondentů zařazeno 12 otázek, z toho 9 otázek bylo stejných v obou dotaznících.

Statistické zpracování jednotlivých položek bylo provedeno elektronicky s využitím Google Dokumentů.

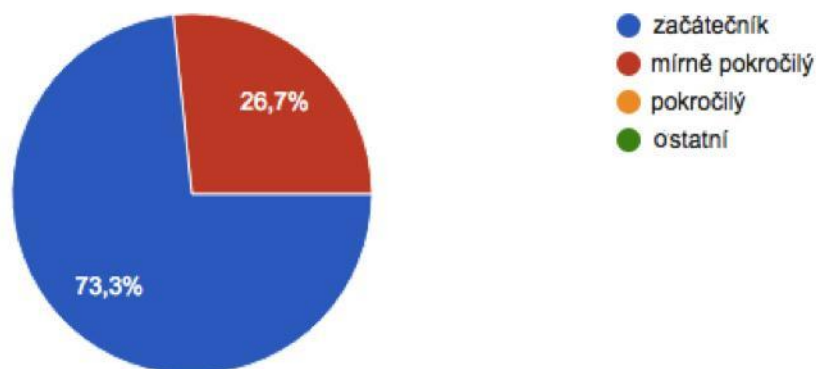
1.19. CHARAKTERISTIKA RESPONDENTŮ

Výzkumného šetření se zúčastnilo 15 respondentů z toho 9 žen (62,5 % respondentů) a 6 mužů (37,5 % respondentů). Toto rozložení v podstatě odpovídá poměru zastoupení obou pohlaví mezi účastníky Univerzity třetího věku v Plzni, kde v akademickém roce 2016 - 2017 studuje 1330 žen (81,5%) a 299 mužů (18,5%).

Průměrný věk respondentů byl 69,7 let, nejmladší respondent uvedl věk 62 let a nejstarší 77 let.

1.20. VÝSLEDKY DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ

V práci s tabletem jsem: (15 odpovědí)

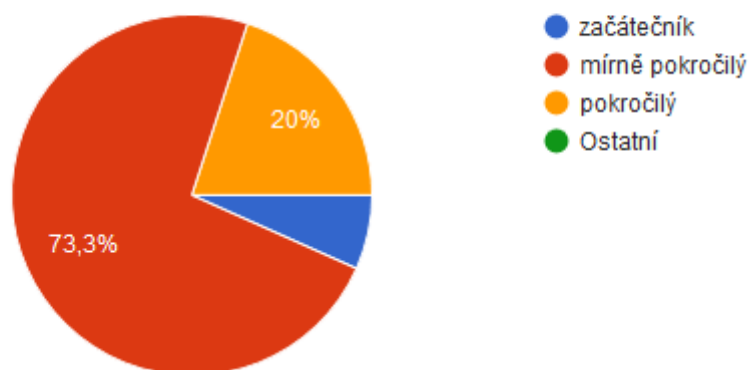

Graf 1 - Otázka V práci s tabletem jsem

Většina respondentů na začátku kurzu uvedla, že se cítí být začátečníkem v práci s tabletem (73,3%, tj. 11 respondentů) nebo mírně pokročilým (26,7%, tj. 4 respondenti).

V práci s tabletem se po absolvování kurzu cítím jako:

(15 odpovědí)

Graf 1: Zkušenost respondentů v práci s tabletem po absolvování kurzu

Po absolvování kurzu se 11 respondentů (73,3%) cítí mírně pokročilým uživatelem, 3 respondenti (20%) se cítí být pokročilým a 1 respondent (6,7%) se cítí být stále začátečníkem.

V praxi se často setkáváme s tím, že senioři pracují s tabletem, který dostali jako dárek od příbuzných. Odpovídá tomu i výsledek z tohoto šetření, kde 9 respondentů (60% respondentů) uvedlo, že tablet dostalo jako dárek a 6 respondentů si tablet zakoupilo (40% respondentů).

Pro zjištění, na co senioři svůj tablet používají, byla použita otevřená otázka a respondenti před začátkem kurzu doplnili pestrou paletu odpovědí, mezi kterými se objevilo 2x vyhledávání informací a dále tyto odpovědi:

- fotografování
- e-mail, Youtube, Skype
- místo PC, čtečka knih, přehrávání ČT
- vyhledávání, Youtube
- zatím jej moc nepoužívám
- Seznam, Idos, e-mail
- na cestování
- na počasí, faktury
- e-mail, Skype
- na studium, pořizování záznamů, internet
- Youtube, internet, hry

Jeden respondent na otázku neodpověděl.

Při vyplnění dotazníku po absolvování kurzu respondenti uvedli následující odpovědi:

- na cestování
- Hledání výrobků, služeb. fotografování, předpověď počasí, mapy, lékař, email
- internet, filmy, fotografování, přeposílání, některé aplikace, skype, počasí, mapy
- internet - seznam, idnes, YR počasí, e-mail, fotografování, komunikace s PC
- Fotoaparát, hodiny, qr kód, Sound hound, Obchod play, Mapy, Internet, Skype
- fotografování, budík, kalendář, mapy, počasí
- Fotografování, filmování, získávání různých informací, orientace v mapě
- Fotografování dokumentů, video, email, četba, kalkulačka, hry
- vyhledávání (informace, spojení) Skype, e-mail, WhatsApp, hry
- Fotografování při návštěvách měst, získávání informací

- hry, Počasí, Mapy, Youtube, Noční rozhlas, hudba, Fotografování, Skype, Internet, Kalkulačka, Poznámky
- Sledování aktualit, vyhledávání informací na Google, ve Wikipedii, hra Mozkovna, Počasí
- Psaní mailů, duolingo, facebook, minutka
- Maily, skype
- Mailová pošta, skype

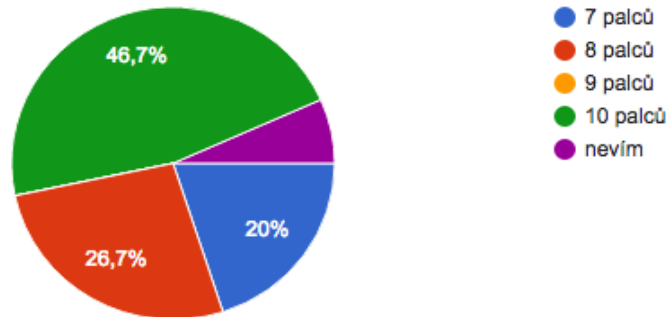
Ze srovnání je patrné, že během kurzu došlo k rozšíření využití tabletů v běžném životě seniorů a již na svém tabletu využívají mnohem více aplikací.

V rámci otevřené otázky “Na co byste chtěli tablet používat? Co se potřebujete naučit?” respondenti na začátku kurzu uváděli následující volné odpovědi:

- Skype
- lépe na internet
- dobře pracovat s operačním systémem
- vše co umí Android
- maximálně využít nabízené možnosti
- internetové obchody, Aukro
- zatím nevím, co vše ještě neumím - Skype, mapy, Facebook
- ukládání e-mailů do složky, přílohy k e-mailům, GPS navigace
- e-maily, pošta, Word, jako náhradu za PC a telefon
- Skype, s kamarádkou v Rusku, seznámit se s již nainstalovanými aplikacemi
- běžné využívání
- operační systém
- orientaci v internetu
- úprava fotek

Jeden respondent na otázku neodpověděl a tato otázka nebyla zařazena v dotazníku vyplňovaném na konci kurzu.

Jak velký tablet máte k dispozici? (15 odpovědí)

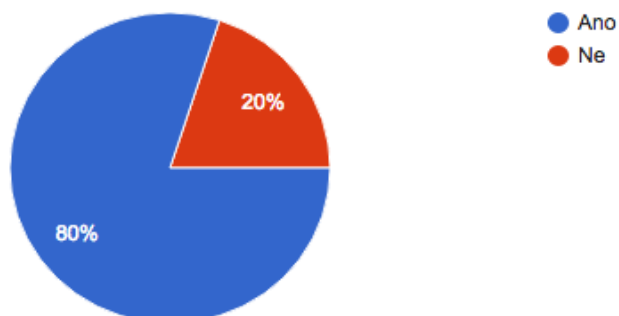
Graf 2 - Otázka Jak velký tablet máte k dispozici

Samotné zjištění velikosti tabletů bylo pro seniory těžkou otázkou. S většinou bylo nutné velikost jejich tabletu konzultovat.

Po upřesnění velikosti uvedla většina respondentů, že mají 10 palcový tablet (46,7 %, tj. 7 respondentů), 4 respondenti uvedli, že mají 8 palcový tablet (26,7 %), 7 palcový tablet mají 3 respondenti (20 %), a jeden z respondentů si nebyl velikostí tabletu jistý (6,7 %).

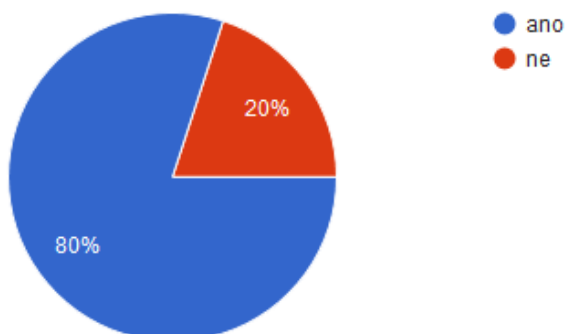
Pro seniory by bylo vhodnější mít větší zařízení s možností zobrazení větších ikon, ale při nákupu tabletu hraje většinou roli cena a přenosnost zařízení a senioři tak často volí menší tablet, který ale pro ovládání seniorem není nejvhodnější.

Další otázkou, která byla podobně pro seniory komplikovaná, byla otázka, zda mají k dispozici internet. Nejčastějším problémem bylo, že senioři těžko chápou, co je vlastně internet. Prakticky si nejsou jisti, zda jej mají. K zodpovězení otázky tak nejvíce napomohl fakt, že většina si je jistá, že jej každý měsíc platí.

Máte v tabletu k dispozici internet? (15 odpovědí)

Graf 3 – Otázka Máte v tabletu k dispozici internet

Před začátkem kurzu 12 respondentů uvedlo, že internet k dispozici mají (80 %) a 3 respondenti (20 %) uvedli, že jej k dispozici nemají.

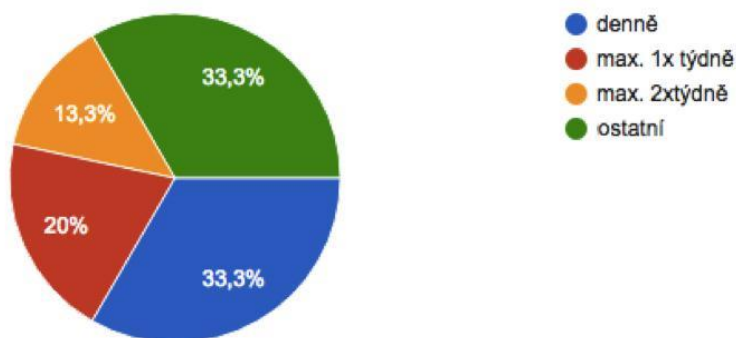
Máte v tabletu k dispozici internet? (15 odpovědí)

Graf 4 – Otázka Máte v tabletu k dispozici internet po absolvování kurzu

Po absolvování kurzu byly výsledky u této otázky stejné, tedy je patrné, že pro seniory, kteří internet využívají, se nic nezměnilo a pro ti, kteří jej nemají možnost využívat tablet ke zprovoznění internetových služeb doma nemotivovala.

Práce na tabletu je spojena se stráveným časem, který ovládání tabletu senioři věnují. Většina respondentů uvedla, že nechtějí trávit mnoho času na tabletu, že jdou raději do přírody.

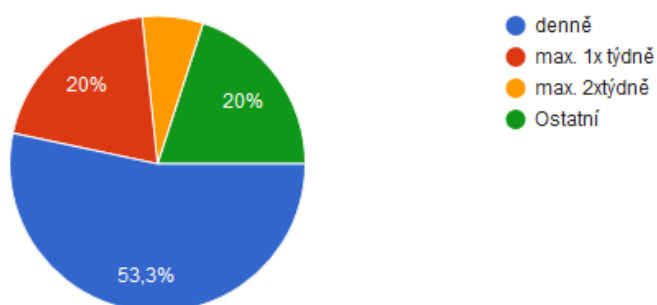
Jak často na tabletu pracujete? (15 odpovědí)

Graf 5 - Otázka Jak často na tabletu pracujete

Před začátkem kurzu 5 respondentů (33 %) uvedlo, že na tabletu pracuje denně, 5 respondentů (33 %), že na něm pracuje jinak, než bylo možné v dotazníku označit, 3 respondenti (20 %) pracují 1x týdně a 2 respondenti (13 %) pracují na tabletu max. 2x týdně.

Jak často nyní na tabletu pracujete? (15 odpovědí)

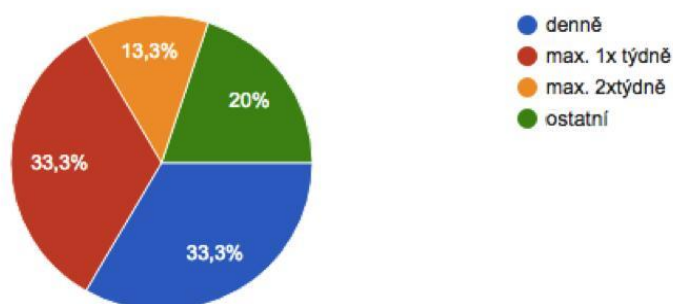

Graf 6 - Otázka Jak často nyní na tabletu pracujete

Výsledky po absolvování kurzu byly takové, že 8 respondentů (53 %) na tabletu pracuje denně, 3 respondenti (20 %) na něm pracují jinak, než bylo možné v dotazníku označit, 3 respondenti (20 %) na něm pracují 2x týdně a 1 respondent (6,7 %) na něm pracuje max. 2x týdně.

Ze srovnání je patrné, že senioři jsou ve svých rozhodnutích z oblasti technologií velmi konzervativní. Často věří zprávám, které uvádějí, že dlouhá a častá práce na tabletu je zdravotně nevhodná. Také často nemají tušení, co vše tablet dokáže a co vše si na něm mohou zobrazit či vyzkoušet. To, jak dlouho na tabletu senioři pracují, se také promítne na nutnosti tablet nabíjet.

Jak často tablet nabíjíte? (15 odpovědí)

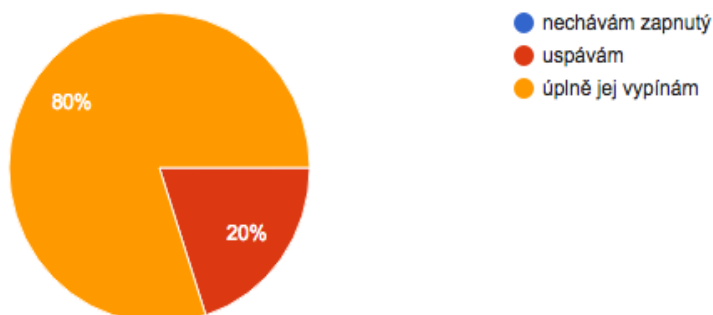
Graf 7 - Otázka Jak často tablet nabíjíte

Před zahájením kurzu bylo zjištěno, že 5 respondentů (33%) nabíjí tablet denně, dalších 5 respondentů (33%) jej nabíjí max. 1x týdně, 3 respondenti (20 %) jej nabíjí jinak, než bylo možné v dotazníku označit a ostatní 2 respondenti (13 %) jej nabíjí max. 2x týdně.

Tato otázka nebyla zařazena v dotazníku vyplňovaném na konci kurzu.

Pro samotnou výdrž tabletu je také velmi důležité, v jakém stavu tablet zůstává, pokud jej respondenti nepoužívají.

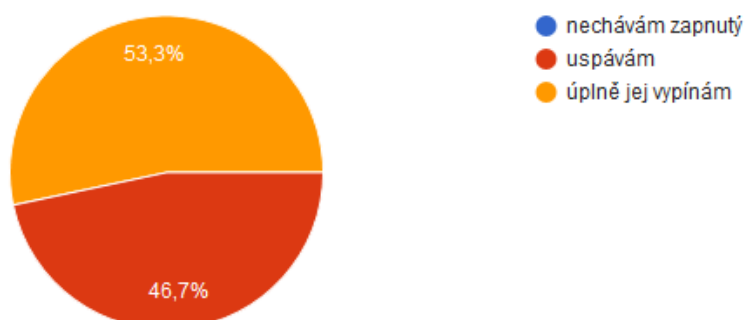
Když na tabletu nepracujete, necháváte tablet: (15 odpovědí)

Graf 8 - Otázka Když na tabletu pracujete, necháváte tablet

Před zahájením kurzu bylo zjištěno, že 12 respondentů (80 %) tablet zcela vypíná a 3 respondenti (20 %) jej pouze uspávají.

Když na tabletu nepracujete, necháváte tablet: (15 odpovědí)

Graf 9 - Otázka Když na tabletu pracujete, necháváte tablet

Po absolvování kurzu 8 respondentů (53,3 %) tablet zcela vypíná a 7 respondentů (46,7 %) jej pouze uspává.

Ze srovnání je vidět, že senioři během kurzu změnili svůj přístup k využívání tabletu a pro rychlejší a častější použití si jej nechávají zapnutý, pouze jej uspávají.

V rámci otevřené otázky “Co Vám při práci s tabletem dělá největší potíže?” respondenti na začátku kurzu uváděli následující volné odpovědi:

- ovládání

- jsem ve všem nekompetentní
- osvojit si intuici
- ovládání
- někdy malé písmo, netrefím řádek
- jsem mírně pokročilý a o všem musím více přemýšlet
- nerozumím všem aplikacím, které jsou nainstalovány v tabletu
- Gmail, Skype, mazání informací
- zatím mám potíže se vším, krom zadávání adresy
- neznalost funkcí operačního systému
- všechno
- kopírování textu

Tři respondenti na tuto otázku neodpověděli.

Při vyplnění dotazníku po absolvování kurzu respondenti uvedli následující odpovědi:

- zautomatizovat postup ovládání
- intuitivní ovládání, čím primitivnější, tím větší problém
- Porozumět všem nainstalovaným aplikacím
- Když se dostanu na něco, co neznám a nevím co dál, znejistím
- obava, kam se dostanou údaje, popřípadě fotografie. Nerozumím souvislostem v ukládání.
- Asi e-mail, protože jej nepoužívám
- Pamatovat si význam jednotlivých ikon
- pojmy, i když jsou v češtině
- Podivná sdělení na obrazovce - reklamy
- Z počátku jsem se bála tablet používat, nyní se již nebojím, aplikaci vyzkouším, pokud se mi nedaří z ní odejít, tablet restartuji a začnu znovu
- Aplikace, které používám, mne potíže nečiní potíže
- Někdy dotyk
- Práce s psaním a kopírováním textu

Dva respondenti na tuto otázku neodpověděli.

Ze srovnání je patrné, že během kurzu došlo k rozšíření využití tabletů, a tím také podstatně jiným potížím, než na začátku. Je také vidět, že se senioři pouštějí do náročnějších aplikací a nastavení tabletu.

V rámci otevřené otázky “Co se Vám na tabletu nejvíce líbí?” respondenti na začátku kurzu uváděli následující volné odpovědi:

- je mobilní
- dostupnost informací
- uchovávání informací, které mne zajímají a nemohu je hned zpracovat
- možnost používání dostupných wifi sítí
- jeho mobilita
- rychlé získávání potřebných informací
- rychlost, přenosnost
- využívání informací
- snadnost, mobilita
- počasí a fotky
- jeho malé rozměry, výkonná baterie (malá spotřeba)
- práce s internetem, fotoaparátem
- malé rozměry zařízení
- mobilita, skladnost, pohotovost

Jeden respondent na tuto otázku neodpověděl.

Při vyplnění dotazníku po absolvování kurzu respondenti uvedli následující odpovědi:

- je mobilní
- fotografování, pořídila jsem si dokonce Sd kartu, aby se mi fotografie do tabletu vešly.
- že jej mnoho kdykoliv použít, v tramvaji, ve vlaku, u lékaře
- mobilita, rychlost, veliká škála využití
- vyhledávání informací

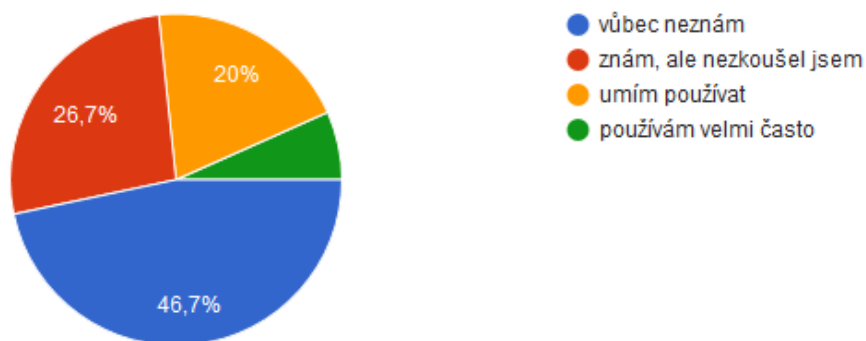
- fotografování, filmování, mapy, informace
- dokumentace různých dějů na foto, a video a jejich snadné přehrávání
- rychlý přístup k informacím
- informace od vyučujícího - osobní přístup ke každému
- je vždy přítomný, nezasekává se, mohu fotografovat děti, hrát hry i s manželem
- rychlá dostupnost požadovaných informací
- mobilnost, skladnost
- snadná přenosnost
- snadná ovladatelnost bez myši

Jeden respondent na tuto otázku neodpověděl.

Ze srovnání je patrné, že během kurzu došlo k rozšíření povědomí o možnostech využití tabletů v běžném životě. Většina respondentů tak již zcela bez problémů fotografuje a vyhledává si informace na internetu.

Další otázka směřovala k tomu, zda studující znají nebo umějí používat aplikaci Fotoaparát. Následující grafy znázorňují, jak se k této otázce respondenti vyjádřili před zahájením kurzu (viz graf. 9) a po absolvování kurzu (viz graf. 10).

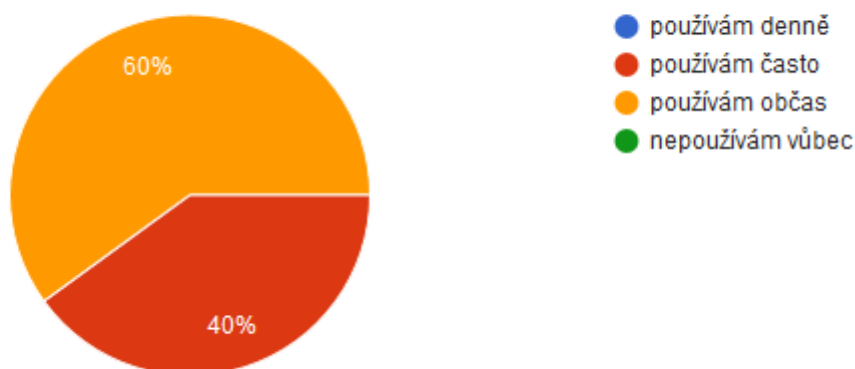
Označte prosím, jak znáte aplikaci KALENDÁŘ (15 odpovědí)

Graf 10 - Otázka Jak znáte aplikaci Fotoaparát

Před zahájením kurzu uvedlo 7 respondentů (46,7 %), že aplikaci Fotoaparát umí používat, 4 respondenti (26,7 %) aplikaci znají, ale ještě ji nezkoušeli, 3 respondenti (20 %) ji používají velmi často a 1 respondent (6,7 %) ji vůbec nezná.

Označte prosím, jak znáte aplikaci FOTOAPARÁT (15 odpovědí)

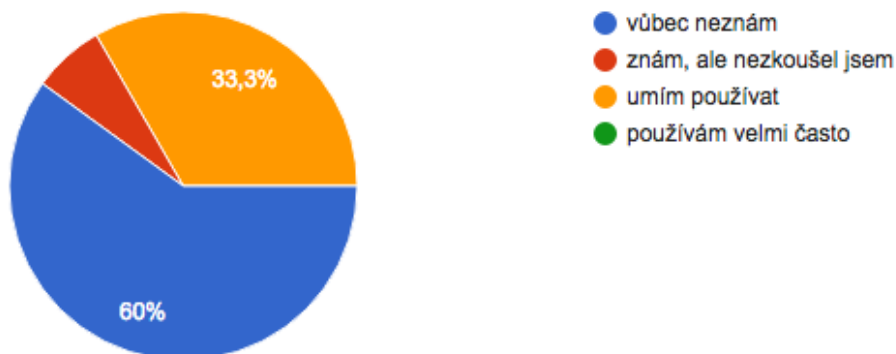
Graf 11 - Otázka Jak znáte aplikaci Fotoaparát po kurzu

Po absolvování kurzu uvedlo 9 respondentů (60 %), že aplikaci Fotoaparát používají občas a 6 respondentů (40 %) aplikaci používá často.

Ze srovnání výsledků dotazníkového šetření je patrné, že se aplikaci naučilo používat mnohem více seniorů a také ji zcela bezproblémově využívají.

Další otázka směřovala k tomu, zda studující znají nebo umějí používat aplikaci Poznámky. Následující grafy znázorňují, jak se k této otázce respondenti vyjádřili před zahájením kurzu (viz graf. 11) a po absolvování kurzu (viz graf. 12).

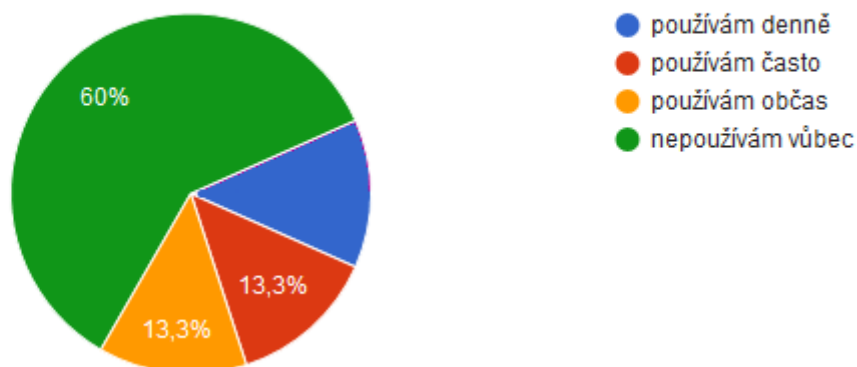
Označte prosím, jak znáte aplikaci POZNÁMKY (15 odpovědí)

Graf 12 - Otázka Jak znáte aplikaci Poznámky

Před zahájením kurzu uvedlo 5 respondentů (33,3 %), že aplikaci umí používat, 1 respondent (6,7 %) ji zná, ale ještě ji nezkoušel a 9 respondentů (60 %) ji vůbec nezná.

Označte prosím, jak znáte aplikaci POZNÁMKY (15 odpovědí)

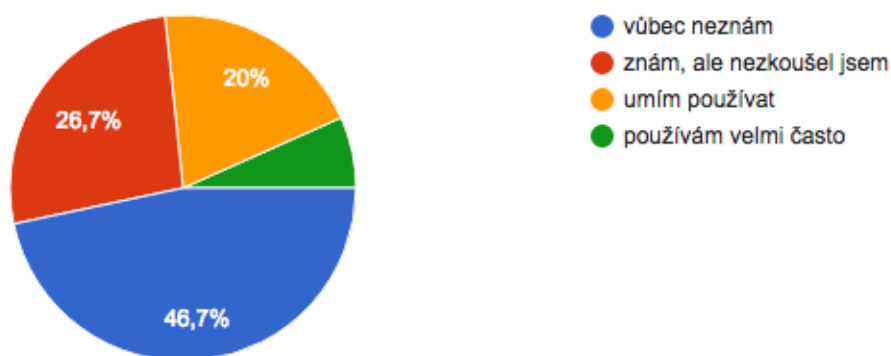
Graf 13 - Otázka Jak znáte aplikaci Poznámky po absolvování kurzu

Po absolvování kurzu uvedlo 9 respondentů (60 %), aplikaci vůbec nepoužívá, 2 respondenti (13,3 %) ji používají občas, 2 respondenti (13,3 %) ji používají často a 2 respondenti (13,3 %) ji používají denně.

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že aplikaci Poznámky již senioři znají, ale stále nevědí, proč ji používat, když jim stále stačí papírový kalendář. Někteří ji ale začínají aktivně používat a zjišťovat tak její výhody.

Další otázka směřovala k tomu, zda studující znají nebo umějí používat aplikaci Kalendář. Následující grafy znázorňují, jak se k této otázce respondenti vyjádřili před zahájením kurzu (viz graf. 13) a po absolvování kurzu (viz graf. 14).

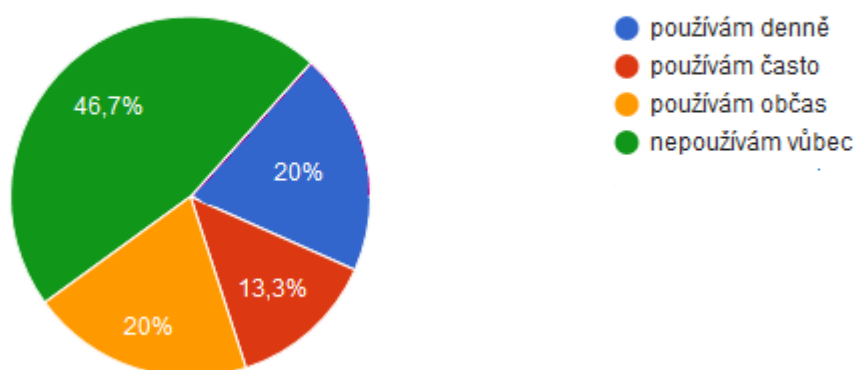
Označte prosím, jak znáte aplikaci KALENDÁŘ (15 odpovědí)

Graf 14 - Otázka Jak znáte aplikaci Kalendář

Před zahájením kurzu uvedl 1 respondent (6,7 %), že aplikaci používá velmi často, 3 respondenti (20%) ji umí používat, 4 respondenti (26,7 %) ji znají, ale ještě ji nezkoušeli a 7 respondentů (46,7 %) ji vůbec nezná.

Označte prosím, jak znáte aplikaci KALENDÁŘ (15 odpovědí)

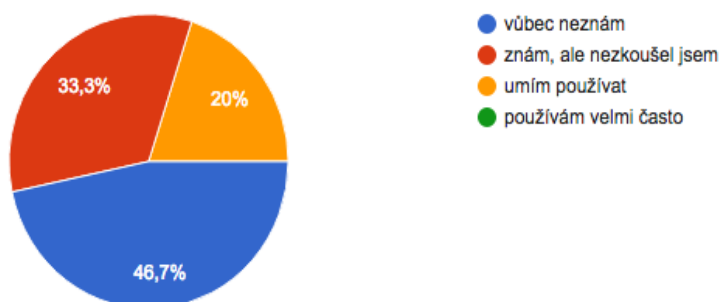
Graf 15 - Otázka Jak znáte aplikaci Kalendář po absolvování kurzu

Po absolvování kurzu uvedli 3 respondenti (20 %), že aplikaci používají denně, 2 respondenti (13,3%) ji používají často, 3 respondenti (20 %) ji používají občas a 7 respondentů (46,7 %) ji vůbec nepoužívá.

Ze srovnání je patrné, že aplikaci Kalendář začínají senioři opatrně používat. Někteří ji již bez problémů denně používají, stále je však velká skupina respondentů, kteří nevědí, jak ji ve svém životě využít.

Další otázka směřovala k tomu, zda studující znají nebo umějí používat aplikaci Budík. Následující grafy znázorňují, jak se k této otázce respondenti vyjádřili před zahájením kurzu (viz graf. 15) a po absolvování kurzu (viz graf. 16).

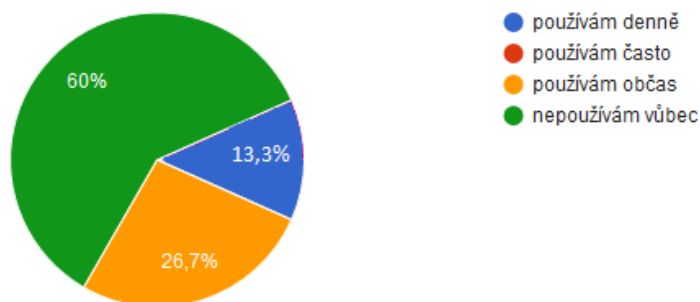
Označte prosím, jak znáte aplikaci BUDÍK (15 odpovědí)

Graf 16 - Otázka Jak znáte aplikaci Budík

Před začátkem kurzu uvedli 3 respondenti (20%), že aplikaci Budík umí používat, 5 respondentů (33,3 %) ji zná, ale ještě ji nezkoušeli a 7 respondentů (46,7 %) aplikaci Budík vůbec nezná.

Označte prosím, jak znáte aplikaci BUDÍK (15 odpovědí)

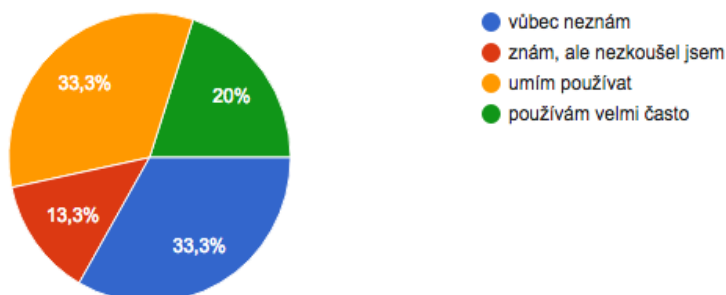
Graf 17 - Otázka Jak znáte aplikaci Budík po absolvování kurzu

Po ukončení kurzu uvedli 2 respondenti (13,3%), že aplikaci Budík používají denně, 4 respondenti (26,7 %) ji používají občas a 9 respondentů (60 %) aplikaci Budík vůbec nepoužívají.

Z výsledku dotazníkového šetření je zřejmé, že senioři sice již znají aplikaci Budík, ale nepotřebují ji používat. Často je však zaujaly ostatní funkce aplikace.

Další otázka směřovala k tomu, zda studující znají nebo umějí používat aplikaci Email / Gmail. Následující grafy znázorňují, jak se k této otázce respondenti vyjádřili před zahájením kurzu (viz graf. 17) a po absolvování kurzu (viz graf. 18).

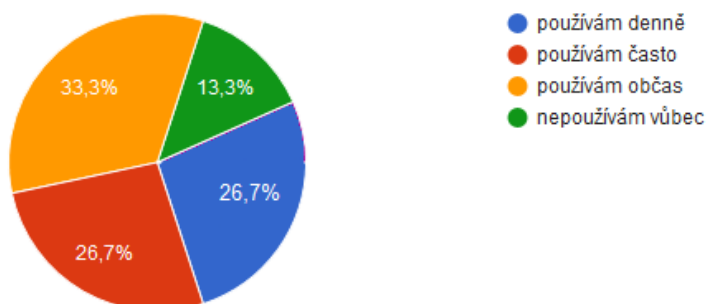
Označte prosím, jak znáte aplikaci E-MAIL, GMAIL (15 odpovědí)

Graf 18 - Otázka Jak znáte aplikaci Email

Před začátkem kurzu uvedli 3 respondenti (20%), že aplikaci Email nebo Gmail používají velmi často, 5 respondentů (33,3%) ji umí používat, 2 respondenti (13%) ji znají, ale ještě ji nezkoušeli a 5 respondentů (33,3%) ji vůbec nezná.

Označte prosím, jak znáte aplikaci EMAIL / GMAIL (15 odpovědí)

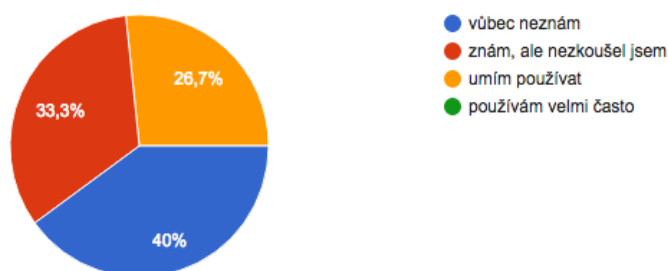
Graf 19 - Otázka Jak znáte aplikaci Email po absolvování kurzu

Po absolvování kurzu uvedli 4 respondenti (26,7%), že aplikaci Email nebo Gmail používají denně, 4 respondenti (26,7%) ji používají často, 5 respondentů (33,3%) ji používají občas a 2 respondenti (13,3%) ji nepoužívají vůbec.

Sdílení zachycených snímků pomocí aplikace E-mail/ Gmail a komunikace s příbuznými pomocí e-mailových zpráv je pro seniory jedna z klíčových vlastností, které na tabletu používají velmi často. Po absolvování kurzu ji velká většina již bez potíží zvládá a komunikují tak s přáteli a rodinou.

Další otázka směřovala k tomu, zda studující znají nebo umějí používat aplikaci Mapy. Následující grafy znázorňují, jak se k této otázce respondenti vyjádřili před zahájením kurzu (viz graf. 19) a po absolvování kurzu (viz graf. 20).

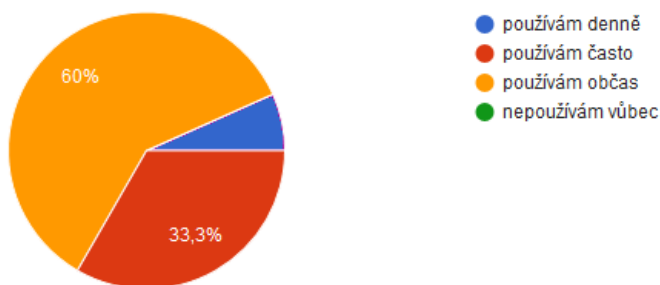
Označte prosím, jak znáte aplikaci MAPY (15 odpovědí)

Graf 20 - Otázka Jak znáte aplikaci Mapy

Před zahájením kurzu uvedli 4 respondenti (26,7%), že aplikaci Mapy umí používat, 5 respondentů (33,3%) aplikaci zná, ale ještě ji nezkoušeli a 6 respondentů (40%) ji vůbec nezná.

Označte prosím, jak znáte aplikaci MAPY (15 odpovědí)

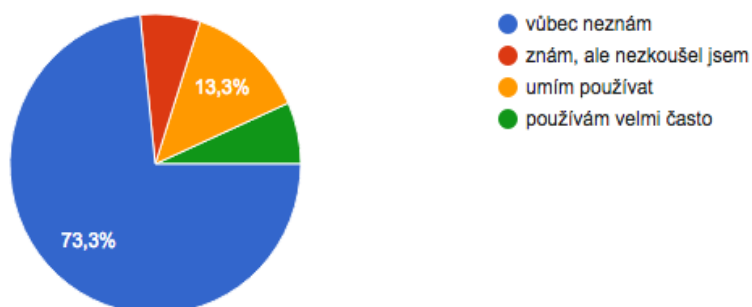
Graf 21 - Otázka Jak znáte aplikaci Mapy po absolvování kurzu

Po absolvování kurzu uvedl 1 respondent (6,7%), že aplikaci Mapy používá denně, 5 respondentů (33,3%) aplikaci používá aplikaci často a 8 respondentů (60%) ji používá občas.

Z výsledků dotazníkového šetření je zřejmé, že se aplikace seniorům velmi líbí a že jí začínají ve svém životě využívat. Nebyl ani jeden z respondentů, který by aplikaci občas nepoužil.

Další otázka směřovala k tomu, zda studující znají nebo umějí používat aplikaci Archiv ČT (iVYSÍLÁNÍ). Následující grafy znázorňují, jak se k této otázce respondenti vyjádřili před zahájením kurzu (viz graf. 21) a po absolvování kurzu (viz graf. 22).

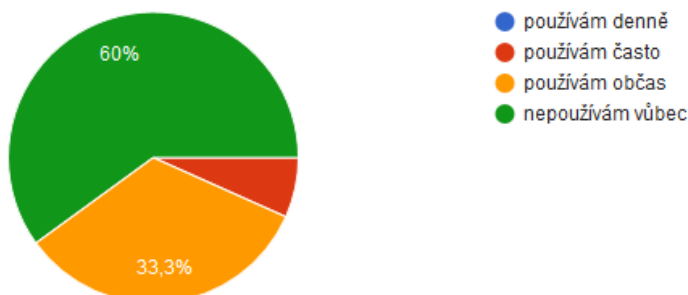
Označte prosím, jak znáte aplikaci ARCHIV ČT (15 odpovědí)

Graf 22 - Otázka Jak znáte aplikaci iVysílání

Před začátkem kurzu uvedl 1 respondent (6,7%), že aplikaci používá velmi často, 2 respondenti (13,3%) ji umí používat, 1 respondent (6,7%) ji zná, ale ještě ji nezkoušel a 11 respondentů (73,3%) ji vůbec nezná.

Označte prosím, jak znáte aplikaci iVYSÍLÁNÍ / ARCHIV ČT (15 odpovědí)

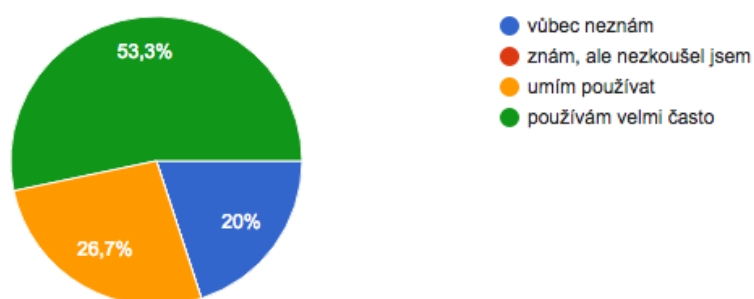
Graf 23 - Otázka Jak znáte aplikaci iVysílání po absolvování kurzu

Po absolvování kurzu uvedl 1 respondent (6,7%), že aplikaci používá často, 5 respondentů (33,3%) ji používá občas a 9 respondentů (60%) ji vůbec nepoužívá.

Z výsledků dotazníkového šetření je zřejmé, že aplikaci již někteří senioři využívají často a rádi a někteří ji vůbec nepoužívají.

Další otázka směřovala k tomu, zda studující znají nebo umějí používat aplikaci Internetový prohlížeč. Následující grafy znázorňují, jak se k této otázce respondenti vyjádřili před zahájením kurzu (viz graf. 23) a po absolvování kurzu (viz graf. 24).

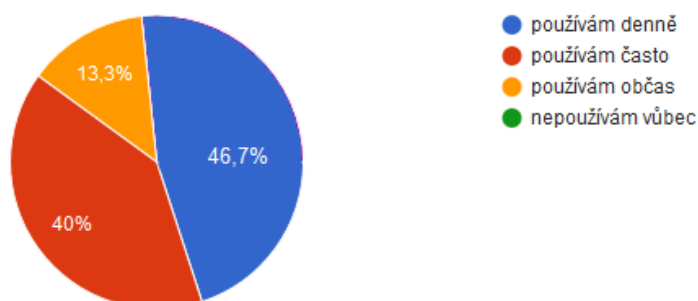
Označte prosím, jak znáte aplikaci INTERNETOVÝ PROHLÍŽEČ (15 odpovědí)

Graf 24 - Otázka Jak znáte aplikaci Internetový prohlížeč

Před začátkem kurzu 8 respondentů (53,3 %) uvedlo, že aplikaci Internetový prohlížeč používají velmi často, 4 respondenti (26,7%) ji umí používat a 3 respondenti (20%) ji vůbec neznají.

Označte prosím, jak znáte aplikaci INTERNETOVÝ PROHLÍŽEČ (15 odpovědí)

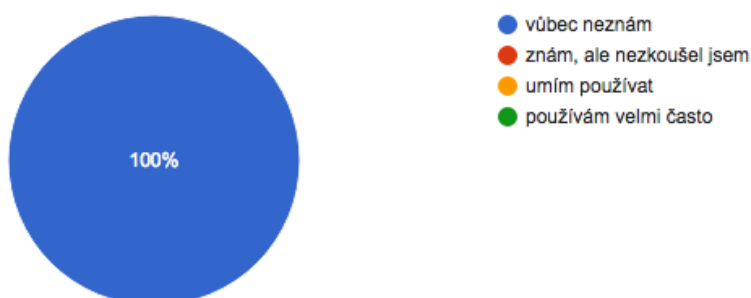
Graf 25 - Otázka Jak znáte aplikaci Internetový prohlížeč po absolvování kurzu

Po absolvování kurzu 7 respondentů (46,7 %) uvedlo, že aplikaci Internetový prohlížeč používají denně, 6 respondentů (40%) ji používají často a 2 respondenti (13,3%) ji používají občas.

Z výsledků dotazníkového šetření je zřejmé, že aplikaci Internetový prohlížeč senioři využívají velmi často, je velmi časté, že ji využívají intuitivně na hledání veškerých informací na internetu.

Další otázka směřovala k tomu, zda studující znají nebo umějí používat aplikaci Čtečka QR kódu. Následující grafy znázorňují, jak se k této otázce respondenti vyjádřili před zahájením kurzu (viz graf. 25) a po absolvování kurzu (viz graf. 26).

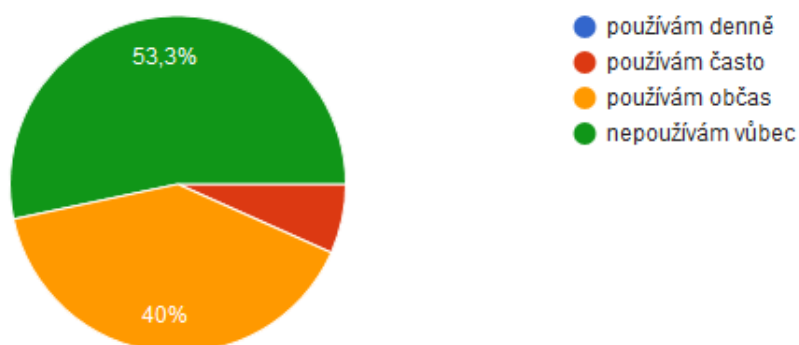
Označte prosím, jak znáte aplikaci ČTEČKA QR KÓDU (15 odpovědí)

Graf 26 - Otázka Jak znáte aplikaci Čtečka QR kódu

Před začátkem kurzu uvedlo všech 15 respondentů (100%), že aplikaci na čtení QR kódů vůbec neznají.

Označte prosím, jak znáte aplikaci ČTEČKA QR KÓDU (15 odpovědí)

Graf 27 - Otázka Jak znáte aplikaci Čtečka QR kódu po absolvování kurzu

Po absolvování kurzu uvedl 1 respondent (6,7%) aplikaci používá často, 6 respondentů ji používá občas a 8 respondentů (53,3%) ji nepoužívá vůbec.

Pochopit smysl a využití aplikace pro čtení QR kódu je pro většinu seniorů velmi komplikované. Často jsou ale spokojeni, že již shluku černých čtverců rozumějí a dovedou jej přečíst.

V rámci otevřené otázky “Napište prosím aplikace, které na tabletu dále využíváte?” respondenti na začátku kurzu uváděli následující volné odpovědi:

- Chtěl bych se naučit používat Skype pro komunikaci se studující vnučkou
- Skype
- Ukládání dat na flashku (trvale)
- Google, Seznam
- Hudba, knihy, hry
- Hra Mozkovna, Obchod Play, Slovníky
- Chrome, Gmail
- WhatsApp - s potížemi
- lidé, Google, Idos, e-mail, Seznam
- Vše jen nárazově, zabírá mi to moc času, Idos, počasí, internet
- Zatím další nevyužívám
- Jsem absolutní neznalec elektronických zařízení, již nic dalšího nevyužívám
- Duolingo, Skype, Fotky, Fotoaparát, iBooks, Solitaire

Dva respondenti na tuto otázku neodpověděli.

Při vyplnění dotazníku po absolvování kurzu respondenti uvedli následující odpovědi:

- Hry, disk, e-mail, mapy, lidé, FM rádio
- Skype, WhatsApp
- Světové hodiny, Youtube
- Vyhledávání receptů na vaření
- kalkulačku - velmi často, video

- počasí, IDOS, maGoogle, Idos, TN.cz, ČSFD, Seznam, Obchod Play, Slovníky, iVysílání, ČT SPORT, ČT24
- Solitaire, Duolingo, Mozkovna
- Youtube
- Skype, Facebook

Ze srovnání je patrné, že během kurzu došlo k rozšíření portfolia využívaných aplikací a senioři se tak nebojí využít i jiné aplikace. Zároveň je však na odpovědích zřejmé, že jsou ve svém výběru aplikací velmi stabilní a věnují se vybraným aplikacím dlouhodobě.

Následující 3 otázky byly použity pouze při závěrečném dotazníku při ukončení kurzu.

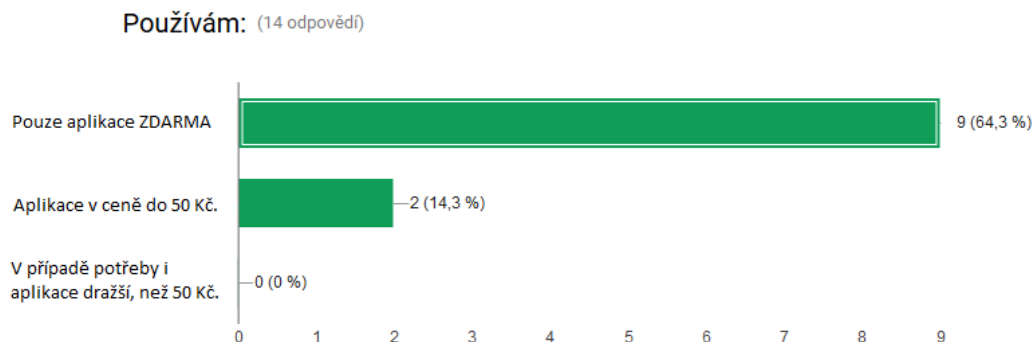
První otázka "Co považujete za důležité u aplikací pro seniory?" dávala respondentům na výběr, které funkce a přizpůsobení aplikace považují za nejdůležitější.

Otázka	Počet respondentů
Možnost nastavit si velikost písma	7
Možnost ovládní hlasem	3
Popisky v českém jazyce	9
Velké písmo	5
Velké ikony	3
Pěkné grafické provedení	5
Provedení bez reklam	11
Možnost ovládní jen pomocí obrázků (bez textu)	1

Tabulka 15 - Otázka Co považujete za důležité u aplikací pro seniory

Z odpovědí respondentů je patrné, že by uvítali možnost nastavovat si velikost písma, aby aplikace byla nejlépe v českém jazyce a provedení by bylo bez reklam, které seniory velmi matou. Také aby většina ovládacích prvků byla veliká a graficky hezky a přehledně zpracovaná.

Další otázka zjišťovala, zda respondenti používají pouze aplikace, které jsou dostupné zdarma, nebo také aplikace placené, a pokud ano, tak v jaké výši.

Graf 28 – Otázka V jaké ceně aplikace používáte?

V rámci poslední otevřené otázky “Jak by měly vhodné aplikace pro seniory vypadat? Napište doporučení vývojářům aplikací pro seniory.” respondenti na konci kurzu uváděli následující volné odpovědi:

- Možnost přečíst si postup k aplikaci - ikony nastavení a jejich funkce
- Sjednocení ovládání pro tablety, český jazyk
- Uvádět stručný popis aktivace a využití aplikace ideálně v českém jazyce
- Jednoduché, srozumitelné, český jazyk
- Obsluha by měla být jednoduchá, srozumitelná, stačilo by méně aplikací, česky psané návody, poznámky apod.
- Uvítal bych nastavení rozhlasových stanic, které nemám v tabletu uložené
- Písemný manuál pro obsluhu, údržbu a výuku tabletu
- Všechny informace uvádět v češtině.
- Písemné informace a návody pro obsluhu tabletů
- Myslím, že aplikace jsou přehledné a snadno použitelné
- srozumitelně vysvětlení anglických výrazů, pokud není možná čeština
- Vše co nejjednodušší
- Nevím
- Doporučení nemám

4. KRITÉRIA PRO TVORBU MOBILNÍCH APLIKACÍ PRO SENIORY

Východiskem pro sestavení přehledu kritérií pro tvorbu aplikací, které je potřeba brát v potaz při vývoji aplikací pro tablety určených pro seniory jsme vycházeli z obecných kritérií výběru dobré vzdělávací aplikace (Říhová, 2015). Tato kritéria byla zpracována pro vzdělávací aplikace určené pro žáky základní školy, ale vzhledem k zaměření autorky na oblast speciálních vzdělávacích potřeb byla při jejich sestavení výrazně reflektována potřeba přizpůsobení aplikace potřebám naší cílové skupiny.

Říhová (2015) zdůrazňuje, že při výběru vhodné aplikace je třeba zvažovat následující kritéria:

- 1) Cíl - dovednosti procvičované v aplikaci, propojitelné se vzdělávacími cíli, směřujícími k výstupům kurikula.
- 2) Smysl – jsou dovednosti procvičované izolovaně, formou hry a simulace, nebo jsou propojené s reálným využitím a využívají metody problémového učení?
- 3) Motivace - vnímají žáci využívání aplikace jako školní úkol nebo si vybírají jako svou volbu z nabízených aplikací?
- 4) Zpětná vazba – je zpětná vazba omezená na potvrzení správné / nesprávné odpovědi nebo umožňuje uchovat, hodnotit a zlepšovat výkon?
- 5) Uživatelská přívětivost - potřebují uživatelé podporu, vedení, návod k využívání aplikace nebo mohou pracovat rovnou nezávisle na podpoře?
- 6) Přizpůsobení - je možné měnit nastavení, přizpůsobit rozhraní a úroveň potřebám uživatele?
- 7) Spolupráce - je možné spolupracovat uvnitř aplikace nebo v on-line prostředí?
- 8) Sdílení - dají se rozpracované úkoly uložit, umožňuje aplikace sdílet výsledky prostřednictvím sociálních sítí a cloudových úložišť?

Pokud se na jednotlivá výše uvedená kritéria podíváme optikou vzdělávání seniorů a reflexi doplníme o informace získané dotazníkovým šetřením provedeným v rámci této bakalářské práce, dospíváme k následujícímu seznamu kritérií, které by měli vývojáři aplikací pro seniory brát v úvahu (viz. tab. 16).

Cíl aplikace	<p>Při návrhu aplikace musíme vycházet z potřeb a zájmů seniorů.</p> <p>Osvědčuje se, když je aplikace jednoduchá a plní jen jeden cíl nebo několik málo jednoduchých cílů. Aplikace se složitou strukturou senioři většinou nedokážou patřičně ocenit, v komplikovaném rozhraní složité aplikace se ztrácejí.</p>
Smysl	<p>Využití v běžném životě je nejdůležitějším faktorem, zda si senior aplikaci vůbec nainstaluje a vyzkouší. Pokud je přesvědčený, že pro něj nebude mít užitek, zpravidla ji nechce ani vyzkoušet. Za zájmem o využití nové aplikace je většinou často touha po komunikaci s příbuznými, kamarády. Jinak mají senioři na tabletu jen základní aplikace, ze kterých využijí jen malý zlomek. Velmi málo se senioři zajímají o hry. Jen výjimečně mají oblíbenou reálnou hru, která se jim líbí i v provedení pro tablet a oceňují nějakou její funkcionalitu (např. oceňují, že hra Solitaire si sama zamíchá karty).</p>
Motivace	<p>Motivační prvky, které jsou využívány v aplikacích pro děti, mládež a dospělé - např. prvky gamifikace, využití originální grafiky apod. má u seniorů minimální účinek a často se setká přímo s nepochopením. U mnoha aplikací senioři bojují také se strachem, aby někdo nezneužil jejich údaje nebo je nepřipravil o peníze. Vývoj aplikací pro seniory, ve kterých by bylo třeba provádět platby, je tedy prakticky nemyslitelné. Motivaci seniorů aplikaci využívat může zcela zničit reklama, která vyskakuje přes celou obrazovku. Senior často nepozná, že se jedná o reklamu a je v okamžiku zcela ztracen.</p>
Zpětná vazba	<p>Zjištění, že při práci s aplikací postupují správně a že jejich odpověď na otázku byla správná, je pro seniory také velmi důležitá.</p> <p>Jakákoliv reakce tabletu (brnění, změna barvy ikony, zvuk) je signálem, že se dotek podařil.</p>
Uživatelská	<p>Vždy velmi záleží na tom, zda senior pochopí smysl používané aplikace.</p>

přívětivost	Z praxe vyplývá, že je potřeba využití velkých ikon, jednoduché a jasné ovládání aplikace, velké písmo. Krátké seznámení s aplikací při startu aplikace. Ideální je možnost, aby aplikace měla možnost přechodu mezi landscape a portrétovým zobrazením. V okamžiku, kdy se aplikace neotočí, je to pro seniory velmi zmatečné. Základní ovládací prvky (Zpět, Home, Naposledy spuštěné aplikace) by neměly v aplikacích pro seniory mizet. Jsou pro seniora jistotou, o kterou by neměl přijít. Pokud aplikace využívá oznámení, je nutné, aby bylo oznámení velké, vyskakovalo na obrazovce a bylo nutné na oznámení zareagovat. Oznámení pouze do oznamovací oblasti je pro seniora zcela nevhodné.
Přizpůsobení	Pokud aplikace podporuje možnost dalšího individuálního nastavení, je to u seniorů velmi vítané. Musí se však jednat o velmi jednoduché, již na první pohled jasné ikonky (např. pro zvětšení textu v aplikaci). Zřetelná informace, zda je přizpůsobení zapnuto nebo vypnuto. Využití velmi jednoduchého rozhraní, pouze pár možností. Pokud je nastavení složitější, je ideální zobrazení informace, aby senior vyhledal někoho, kdo mu s nastavením pomůže.
Spolupráce	Ve vybraných aplikacích, které senioři skutečně v tabletech využívají, není možná žádná spolupráce. V aplikaci pro seniory není tato možnost potřeba.
Sdílení	Je třeba se zamyslet, zda je nutné výsledek z aplikace vůbec sdílet. Senioři touhu sdílet své úspěchy s ostatními nemají. Často vůbec nechápou smysl, proč výsledek sdílet. Neplatí to však u fotografií, kde je naopak zajímavá pouze to, jak pořízenou fotografii zaslat příbuzným e-mailem.
Dostupnost nápovědy	Dostupnost nápovědy má pro seniory obrovský význam. I v případě, že jsou v práci s aplikací zaškoleni, mohou postup zapomenout a je vhodné, když si jej mohou rychle díky nápovědě připomenout.

	Často se stává, že se senioři bojí nápovědu použít. V ideálním případě by aplikace při prvním spuštění (a třeba i opakovaně po několika spuštěních) seniorům měla připomenout, jak aplikaci používat.
Cena aplikace	Většina seniorů se zcela děsí představy, že by někomu sděloval číslo kreditní karty. Aby aplikaci senioři chtěli alespoň vyzkoušet, je nutné, aby byla dostupná zdarma. Pokud je aplikace seniorovi přínosem, je ochotný po vyzkoušení aplikaci zakoupit. Je však velký problém platba kreditní kartou. Senioři se plateb na internetu bojí.

Tabulka 16 - Kritéria aplikací

5. ZÁVĚR

Vývoj aplikací pro mobilní zařízení je třeba odvíjet nikoli od možností těchto zařízení, ale především od cílové skupiny, pro kterou jsou aplikace určeny. Senioři tvoří specifickou skupinu uživatelů mobilních zařízení se specifickými potřebami a problémy při ovládání informačních a komunikačních technologií.

Cílem této bakalářské práce bylo na základě teoretického studia, praktického testování vybraných aplikací při výuce na Univerzitě třetího věku ZČU a dotazníkového šetření určit hlavní zásady tvorby aplikací vhodných pro seniory.

Během výuky seniorů na Univerzitě třetího věku jsme do programu zařadili práci s dvanácti aplikacemi, které byly podrobně analyzovány z pohledu seniorů v praktické části bakalářské práce. Jednalo se o základní aplikace, které jsou v tabletech již nainstalované, aplikace seniory často používané a aplikace přímo specificky připravené pro seniory.

Při hledání vhodných aplikací jsme se potýkali s výrazným problémem, že výběr aplikací pro česky mluvící seniory je velmi omezený. Během kontaktní výuky se seniory jsme mohli opakovaně pozorovat, že pro seniory je ideální, pokud je aplikace jednoduchá, má jasný smysl a zaměřuje se jen na jednu nebo několik málo funkcí. Čím je aplikace složitější, tím se výrazně zmenšuje počet seniorů, kteří by se k práci s aplikací vraceli.

V rámci dotazníkového šetření, které jsme rovněž realizovali v rámci této bakalářské práce, jsme zjistili, že mezi nejoblíbenější aplikace seniorů patří Fotoaparát, E-mail a Internetový prohlížeč. Důvodem, proč se chtějí naučit pracovat s tabletem je většinou zájem komunikovat s rodinnými příslušníky e-mailem či přes Skype a vyhledávat informace na internetu. Největší problémy, které musí senioři překonávat při práci s tabletem souvisejí s tím, že ovládání aplikace je příliš titěrné, texty jsou špatně čitelné, většina aplikací je dostupná pouze v angličtině, při práci na tabletu seniory obtěžuje reklama a pro některé seniory je obtížné zapamatovat si složitější postupy ovládání aplikací s více funkcemi.

Hlavním výstupem této bakalářské práce je seznam doporučení pro vývoj aplikací pro seniory, z nichž nejdůležitější je pamatovat na jednoduchost, snadné ovládání dostatečně velkými ikonami s jasným významem, propracovaná zpětná vazba, tištěné studijní materiály, nápověda, minimalizace reklam a plateb.

Na závěr si dovoluujeme ilustrovat význam technologií v životě aktivních seniorů osobním vyjádřením jedné z účastnic výzkumu realizovaného v rámci této bakalářské práce:

“Pane učiteli, chtěla bych Vám velmi srdečně poděkovat za Vaši laskavost a trpělivost při mé výuce s ovládáním tabletu. Vlídně a s úsměvem jste mi pomohl překonat problémy s učením. Nadchl jste mne pro užívání tohoto digitálního zařízení tak, že se stalo mým každodenním pomocníkem. Učím se s ním angličtinu, vyřizuji e-mailovou poštu, skypeuji se svými dětmi, vyhledávám trasy na mapách, čtu e-knihy, sleduji příspěvky svých přátel na Facebooku, fotografuji a život je mnohem zajímavější než dřív!”.

6. RESUMÉ

Bakalářská práce je zaměřená na problematiku tvorby aplikací pro digitální tablety určených pro seniory a specifika vzdělávání seniorů v oblasti využití mobilních zařízení v každodenním životě. V teoretické části práce jsou vysvětleny základní otázky související s tématem práce, především specifika cílové skupiny seniorů a jejich vzdělávání s důrazem na vzdělávání v oblasti práce s informačními a komunikačními technologiemi. V praktické části jsou z pohledu seniorů analyzovány vybrané dostupné a seniory využívané aplikace pro tablety s operačním systémem Android. Dále jsou zde interpretována data získaná dotazníkovým šetřením provedeným v roce 2017 v rámci kurzu Tablet pro seniory na Univerzitě třetího věku v Plzni. Ukazuje se, že pro seniory je rozhodující, aby aplikace měla smysluplné využití v každodenním životě a byla uživatelsky přívětivá. Senioři se zajímají především o využití tabletu pro komunikaci s příbuznými, fotografování a vyhledávání informací na internetu. Prakticky nevyužívají aplikace založené na sdílení, on-line spolupráci nebo hraní her. Možnost přizpůsobení aplikace specifickým potřebám seniorů vítají, ale je třeba, aby jim někdo pomohl s optimálním nastavením. Závěrečným výstupem bakalářské práce, který vychází z teoretického studia, výsledků dotazníkového šetření i praktické zkušenosti autora bakalářské práce je přehled kritérií, která je potřeba brát v potaz při vývoji aplikací pro tablety určených pro seniory.

RESUMÉ

The thesis is aimed at the problem of development of applications for tablets for senior users and specifics of education of seniors in the field of use of mobile devices in everyday life. Elementary topics related to the theme of the thesis are explained in the theoretical part of the thesis, in particular the specificities of the target group of seniors and their education with focus on education in the field of use of information and communication technologies. Selected applications are analysed in the in the practical part. The analysis is done from the seniors' point of view and on applications that are used by the seniors on tablets with Android operating system. In addition, data gathered in questionnaire survey are analysed. This data set was gathered in 2017 as a part of Tablet for Seniors course at the University of the Third Age in Pilsen. It was discovered that the key factors for seniors are the usefulness of the application in everyday life and

usability (user experience). Seniors are the most interested in use of tablet for communication with relatives, taking pictures and internet search of information. Seniors avoid applications based of sharing and on-line cooperation. They also do not play games. Seniors welcome the option to adjust the applications to their specific needs, however it is necessary that someone assists them with optimal setup.

The ultimate contribution of the thesis that comes out of the theoretical study, results of the questionnaire survey as well as practical observation of the author, is the overview of criteria to be considered when developing applications for tablets that target senior users.

7. SEZNAM LITERATURY

- BALLARD, B. *Designing the Mobile User Experience*. Hoboken: Wiley, 2007. ISBN: 978-0-470-03361-6.
- ČORNANIČOVÁ, R. *Edukácia seniorov – Vznik, rozvoj, podnety pre geragogiku*. Bratislava: Vydavateľstvo UK, 1998. ISBN 80-223-1206-1.
- GAJZLEROVÁ, L., NEUMAJER, O. a L. ROHLÍKOVÁ. *Inkluzívni vzdelávaní s využitím digitálnych technológií*. Praha: Microsoft, 2016.
- KLEVETOVÁ, D. a I. DLBALOVÁ. *Motivační prvky při práci se seniory*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2169-9.
- KOMENSKÝ, J. A. *Vševýchova*, Pampaedia, překl. Josef Hendrich, Praha: Státní nakladatelství, 1948.
- MÜHLPACHR, P. *Gerontopedagogika*. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3345-2.
- NEUMAJER, O. *Úspěch počítačových tabletů nespočívá v aplikacích. Řízení školy*. Praha: Wolters Kluwer ČR a. s., roč. 10, č. 11, s. 19-21. ISSN 1214-8679, 2013.
- NEUMAJER, O., ROHLÍKOVÁ L. a ZOUNEK, J. *Učíme se s tabletem : využití mobilních technologií ve vzdělávání*. 1. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2015, ISBN: 978-80-7478-768-3
- RABUŠIC, L., VOHRALÍKOVÁ, L. *Čeští senioři včera, dnes a zítra*. Brno : Výzkumné centrum Brno, 2004. Dostupný z WWW: <http://www.vupsv.cz/VohralikovaRabusic-cesti_seniori.pdf>.
- CASTLEDINE, Earle, Myles EFTOS a Max WHEELER. *Vytváříme mobilní web a aplikace pro chytré telefony a tablety*1. vyd. Brno: Computer Press, 2013, 288 s. ISBN 978-80-251-3763-5.
- ROHLÍKOVÁ, L. *Standardy využívání netbooků a tabletů při lektorování*. Praha: 1. VOX a.s., 2014, ISBN 978-80-87480-32-8. (elektronická publikace ve formátu pdf)
- ROHLÍKOVÁ, L. *Tablet v rukou seniorů*. In Sborník z 3. ročníku konference Vzdělávání 3. věku – příležitost pro společnost, 19. února 2015, Mladá Boleslav. AIVD, 2015.
- ŘÍHOVÁ, L. *Kritéria výběru dobré vzdělávací aplikace. Metodický portál: Články* [online]. 30. 06. 2015, [cit. 2017-03-25]. Dostupný z WWW: <<http://clanky.rvp.cz/clanek/c/S/20017/KRITERIA-VYBERU-DOBRE-VZDELAVACI-APLIKACE.html>>. ISSN 1802-4785.
- ŠPATENKOVÁ, N., SMÉKALOVÁ, L. *Edukace seniorů: geragogika a gerontodidaktika*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2015. ISBN 978-80-247-5446-8.

8. SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK, GRAFŮ A DIAGRAMŮ

Obrázek 1 - Náhled rozhraní aplikace Fotoaparát	14
Obrázek 2 - Náhled rozhraní aplikace Poznámky	16
Obrázek 3 - Náhled rozhraní aplikace Kalendář	17
Obrázek 4 - Náhled rozhraní aplikace Budík	18
Obrázek 5 - Náhled rozhraní aplikace Gmail	20
Obrázek 6 - Náhled rozhraní aplikace Mapy	21
Obrázek 7 - Náhled rozhraní aplikace iVysílání	23
Obrázek 8 - Náhled rozhraní aplikace iVysílání	23
Obrázek 9 - Náhled rozhraní aplikace Internetový prohlížeč	24
Obrázek 10 - Náhled rozhraní aplikace Čtečka QR kódu	26
Obrázek 11 - Náhled rozhraní aplikace Oskar senior	27
Obrázek 12 - Náhled rozhraní aplikace Pilulku připomenutí	28
Obrázek 13 - Náhled rozhraní aplikace Magnifier - lupa	30
Tabulka 1 - Změny a ztráty ve stáří (Kleťetová, Dlabalová, 2008)	6
Tabulka 2 - Využití tabletu z pohledu seniorů	11
Tabulka 3 - Klady a záporny aplikace Fotoaparát z pohledu seniorů	15
Tabulka 4 - Klady a záporny aplikace Poznámky z pohledu seniorů	16
Tabulka 5 - Klady a záporny aplikace Kalendář z pohledu seniorů	18
Tabulka 6 - Klady a záporny aplikace Budík z pohledu seniorů	19
Tabulka 7 - Klady a záporny aplikace Gmail z pohledu seniorů	21
Tabulka 8 - Klady a záporny aplikace Mapy z pohledu seniorů	22
Tabulka 9 - Klady a záporny aplikace iVysílání z pohledu seniorů	24
Tabulka 10 - Klady a záporny aplikace Internetový prohlížeč z pohledu seniorů	25
Tabulka 11 - Klady a záporny aplikace Čtečka QR kódu z pohledu seniorů	26
Tabulka 12 - Klady a záporny aplikace Oscar senior z pohledu seniorů	28
Tabulka 13 - Klady a záporny aplikace Pilulku připomenutí z pohledu seniorů	29
Tabulka 14 - Klady a záporny aplikace Magnifier - lupa z pohledu seniorů	30
Tabulka 15 - Otázka Co považujete za důležité u aplikací pro seniory	53
Tabulka 16 - Kritéria aplikací	58
Graf 1 - Otázka V práci s tabletem jsem	32
Graf 2 - Otázka Jak velký tablet máte k dispozici	35
Graf 3 – Otázka Máte v tabletu k dispozici internet	36
Graf 4 – Otázka Máte v tabletu k dispozici internet po absolvování kurzu	36
Graf 5 - Otázka Jak často na tabletu pracujete	37
Graf 6 - Otázka Jak často nyní na tabletu pracujete	37
Graf 7 - Otázka Jak často tablet nabíjíte	38
Graf 8 - Otázka Když na tabletu pracujete, necháváte tablet	39
Graf 9 - Otázka Když na tabletu pracujete, necháváte tablet	39
Graf 10 - Otázka Jak znáte aplikaci Fotoaparát	42
Graf 11 - Otázka Jak znáte aplikaci Fotoaparát po kurzu	43
Graf 12 - Otázka Jak znáte aplikaci Poznámky	44

Graf 13 - Otázka Jak znáte aplikaci Poznámky po absolvování kurzu	44
Graf 14 - Otázka Jak znáte aplikaci Kalendář	45
Graf 15 - Otázka Jak znáte aplikaci Kalendář po absolvování kurzu.....	45
Graf 16 - Otázka Jak znáte aplikaci Budík	46
Graf 17 - Otázka Jak znáte aplikaci Budík po absolvování kurzu	46
Graf 18 - Otázka Jak znáte aplikaci Email	47
Graf 19 - Otázka Jak znáte aplikaci Email po absolvování kurzu.....	47
Graf 20 - Otázka Jak znáte aplikaci Mapy	48
Graf 21 - Otázka Jak znáte aplikaci Mapy po absolvování kurzu	48
Graf 22 - Otázka Jak znáte aplikaci iVysílání	49
Graf 23 - Otázka Jak znáte aplikaci iVysílání po absolvování kurzu.....	49
Graf 24 - Otázka Jak znáte aplikaci Internetový prohlížeč	50
Graf 25 - Otázka Jak znáte aplikaci Internetový prohlížeč po absolvování kurzu	50
Graf 26 - Otázka Jak znáte aplikaci Čtečka QR kódu	51
Graf 27 - Otázka Jak znáte aplikaci Čtečka QR kódu po absolvování kurzu.....	51
Graf 28 – Otázka V jaké ceně aplikace používáte?	54

9. PŘÍLOHY

Příloha 1 – Úvodní dotazník

Příloha 2 – Závěrečný dotazník

10. PŘÍLOHA 1 - ÚVODNÍ DOTAZNÍK – TABLET PRO SENIORY

Vážený pane, vážená paní,

dovoluji si Vás požádat o vyplnění dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce - Specifika aplikací pro tablety určených pro seniory. Cílem dotazníku je zjistit, jak mají vypadat aplikace pro seniory. Výsledky dotazníku poslouží vývojářům nových aplikací. Veškerá data budou po vyhodnocení anonymizována.

Předem velmi děkuji za Vaši laskavou pomoc.

Jan Topinka

Jméno:

Rok narození:

Jsem žena muž.

V PRÁCI S TABLETEM JSEM:

- začátečník
- mírně pokročilý
- pokročilý
- jiné

TABLET JSEM SI KOUPIIL/KOUPILA

- dostala jako dárek při nákupu jiného zařízení
- dostala jako dárek od příbuzných

NAPIŠTE PROSÍM, NA CO TABLET JIŽ NYNÍ POUŽÍVÁTE?

.....

.....

NAPIŠTE PROSÍM, NA CO BYSTE CHTĚL/A TABLET POUŽÍVAT, CO SE POTŘEBUJETE NAUČIT?

.....

JAK VELKÝ TABLET MÁTE K DISPOZICI?

- 7
- 8
- 9
- 10 palců
- nevím

MÁTE V TABLETU K DISPOZICI INTERNET?

- ano
- ne

JAK ČASTO NA TABLETU PRACUJETE?

- denně
- max. 1 týdně
- max. 2 týdně
- jiné

JAK ČASTO TABLET NABÍJÍTE?

- denně
- max. 1 týdně
- max. 2 týdně
- jiné

KDYŽ NA TABLETU NEPRACUJETE, TAK TABLET...

- necháváte zapnutý
- uspáváte
- úplně vypínáte

CO VÁM DĚLÁ PŘI PRÁCI S TABLETEM NEJVĚTŠÍ POTÍŽE?

.....

.....

CO SE VÁM NA PRÁCI S TABLETEM NEJVÍC LÍBÍ?

.....

.....

OZNAČTE V TABULCE KŘÍŽKEM, KTERÉ APLIKACE ZNÁTE A UMÍTE POUŽÍVAT NA TABLETU.

	vůbec neznám	znám, ale nezkoušel/a jsem	umím používat	používám často
Fotoaparát				
Poznámky				
Kalendář				
Budík				
E-mail				
Mapy				
Archiv ČT				
Internetový prohlížeč				

Čtečka QR kódu				

NAPIŠTE DALŠÍ APLIKACE, KTERÉ NA TABLETU VYUŽÍVÁTE.

.....

.....

Velmi děkuji za čas, který jste věnovali vyplnění tohoto dotazníku.

Jan Topinka

11. PŘÍLOHA - ZÁVĚREČNÝ DOTAZNÍK – TABLET PRO SENIORY

Vážený pane, vážená paní,

dovoluji si Vás požádat o vyplnění dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce Specifika aplikací pro tablety určených pro seniory. Cílem dotazníku je zjistit, jak mají vypadat aplikace pro seniory. Výsledky dotazníku poslouží vývojářům nových aplikací. Veškerá data budou po vyhodnocení anonymizována.

Předem velmi děkuji za Vaši laskavou pomoc.

Jan Topinka

Jméno:

Rok narození:

Jsem žena muž.

V PRÁCI S TABLETEM SE PO ABSOLVOVÁNÍ KURZU CÍTÍM JAKO

- začátečník
- mírně pokročilý
- pokročilý
- jiné

.....
.....

MÁTE V TABLETU K DISPOZICI INTERNET?

ano

ne

JAK ČASTO NYNÍ NA TABLETU PRACUJETE?

- denně
- max. 1 týdně
- max. 2 týdně
- jiné

KDYŽ NA TABLETU NEPRACUJETE, TAK TABLET

- necháváte zapnutý
- uspáváte
- úplně vypínáte

NAPIŠTE PROSÍM, CO VÁM DĚLÁ PŘI PRÁCI S TABLETEM NEJVĚTŠÍ POTÍŽE?

.....
.....

NAPIŠTE PROSÍM, CO SE VÁM NA PRÁCI S TABLETEM NEJVÍC LÍBÍ?

.....
.....

OZNAČTE V TABULCE KŘÍŽKEM, KTERÉ APLIKACE ZNÁTE A UMÍTE POUŽÍVAT NA TABLETU.

	Používám denně	Používám často	Používám občas	nepoužívám vůbec
--	-------------------	-------------------	-------------------	---------------------

Fotoaparát				
Poznámky				
Kalendář				
Budík				
E-mail				
Mapy				
Archiv ČT				
Internetový prohlížeč				
Čtečka QR kódu				

NAPIŠTE DALŠÍ APLIKACE, KTERÉ NA TABLETU VYUŽÍVÁTE A JAK ČASTO.

.....

.....

CO POVAŽUJETE ZA DŮLEŽITÉ U APLIKACÍ PRO SENIORY (ZAŠKRTNĚTE VŠECHNY MOŽNOSTI):

- Velké písmo
- Možnost nastavit si velikost písma
- Velké ikony
- Popisky v českém jazyce
- Možnost ovládní jen pomocí obrázků (bez textu)

- Možnost ovládání hlasem
- Pěkné grafické provedení
- Provedení bez reklam

POUŽÍVÁM:

- pouze aplikace dostupné zdarma
- aplikace v ceně do cca 50 Kč
- v případě potřeby i aplikace dražší než 50 Kč

NAPIŠTE DOPORUČENÍ VÝVOJÁŘŮM APLIKACÍ PRO SENIORY, JAK BY MĚLY VHODNÉ APLIKACE PRO SENIORY VYPADAT.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Velmi děkuji za čas, který jste věnovali vyplnění tohoto dotazníku.

Jan Topinka